

NYERGES ANDRÁS

A szezon fazonja

Színháztöredékek

1. BESZÉD ÉVADNYITÓ TÁRSULATI ÜLÉSEN

DIREKTOR ...Mert más színházakban mi van? A néző csak ül passzívan, nem szólhat bele semmibe. Túr, hallgat, de mást tehet-e? Tisztelt elődöm idején nálunk is így ment. Folyt a játék s a néző tudta: neki kuss! Ez nem volt demokratikus! Am igazgató lettem én, hát minden más lesz. Ez kiváltképp. Ettől az évadtól a néző a jegyével együtt bele-szólási jogot is kap, és ő élni fog vele, ha fene fenét eszik. is! Részese lesz nagy közös produkciónknak, ügyünk ekképp az ő ügye - s ha az övé? Többet adózhat! Nálunk a néző dönti el - például - legyen-e hitel a büfében! S ha van szünet, hány percig tartson? S a klozet előtt bácsika, nénike üljön-e? Vagy: milyen egyen-ruhát hordjon a jegyszédő! Ha eme sok alapvető kérdésben a mi nézőnk aktív, (mint akit fontos feladat hív), más ügybe bele nem kotyog, hisz figyelmét ez köti le.
S főleg nem, hogy mi, aktorok neki játszunk-e? Vagy vele?

2. MŰSORTERV MEGBESZÉLÉSE

FŐRENDEZŐ Honi szerző?
Pláne: kezdő?
Tényleg jót írt?
Elképesztő. Sőt,
kételkedésre készítő!
DRAMATURG
Az viszont meg
veres posztó, ha
egy dráma
rögtön kész mű!
Hiszen akkor mit
tesz hozzá a sok
aktor? S aki
pénzért
átdolgozná, vagy
én, vagy a
direktorzó
lenne vesztő...

Na
nem.
Nálunk
se nem
osztó,
se nem
szorzó
az a
szerző,
aki túl
jó!
FŐRENDEZŐ Stimmt. Tudomásul
veendő:
favoritnál
jobb a rossz ló,
a lóhoz csupán hasonló vak
gebe,
azt ugyanis
támogatják
eleve!
DRAMATURG Szerintem is gyanús, ami
magától jó.
Megnyugtatóbb, ha a paci
- félig élő, félig oszló -
csak akkor nem esik el, ha
két kézzel támogatjuk,
hiszen, ha ilyen darab fut,
az hatósági siker!
Én azért, mindazonáltal...
FŐRENDEZŐ Ez a közbeszólás rádvall.
Nem mondtam olyat, hogy
nem kell
nekünk az új magyar szerző -
ilyet nem mond ki az ember.
Szerzőt fogni
van már lasszó,
szponzor adja
és ez nagy szó.
DRAMATURG Legyen a mű
szívszakasztó?
Hozzunk drámát,
félig sántát,
az se baj,
pénz faskasztó
nagy fiaskót,
még a Minisztérium is
támogatja, habár nagy skót,
hiszen szíve: mint a vaj.
FŐRENDEZŐ: Írjon a mai magyar!
Lehet kezdő,
izgő-mozgó,
a fő: hogy ne érje rossz szó
színházunknak elejét,
ne mondják ránk:
most elég,
dicsérjen a Hivatal.
DRAMATURG Csak ne nálunk derüljön ki,
szerzőnk papírra mért önti
szenvédélyét, s egyáltalán:
mit akar?

3. A DÍSZLETEK TERVEZÉSE

DÍSZLET-TERVEZŐ Kérlek öregem, ha lehet,
beszéljük meg a díszletet,
mert ha elcsúszunk az idővel,
még elcseszi a díszletműhely.
RENDEZŐ Semmi vész. A legfontosabb,
szépek legyenek a kulisszák!
Nem baj, ha mocskos a darab,

látni ne lehessen a piszkát.
Higgye a néző, hogy amit lát,
a legtisztább a nap alatt!
Ha már jegyet vett, annál inkább
akarja ő is, hogy becsapják - s
nekünk szent a közakarát!

4. RENDELKEZŐPRÓBA

RENDEZŐ No kérem, egyszer s mindenkorra:
a szerepek ki vannak osztva! Aki
testes apaszínész,
annak nagy hang kell. Nem nagy ész.
Aki maga az ártatlanság,
megnyúvaszthatja apját, anyját. Akit
meg hőssé kineveztek, bármit tesz,
kap érdemkeresztet. Hé, ügyelő!
Jöjjön elő!

ÜGYELŐ Jövök, de úgy nincs.
Üsse kő,
csak mindig meglegyen a tapsrend:
most éppen ki van fent, ki van lent.
Maga vigyázzon itt a rendre.

ÜGYELŐ S ha megbukunk?
En megyek mennybe.

SZERZŐ Ajjaj, mit keres itt a szerző?
Keresésről szó sincs. A szereplő vagyok
eme koncepcióban - mert még
tudom, hol mi valótlan.
S ha szennyes lesz, ami még tiszta,
engem küldtök anyámba vissza.

5. SZÍNPADI TRÜKKÖK BETANÍTÁSA

ÜGYELŐ Figyelem, próba!
RENDEZŐ Akit itt ma
körünkben üdvözölhetünk:
a híres illuzionista!
Trükköket tanít meg nekünk.
Parancsolj, kérlek.

ILLUZIONISTA Köszönöm. Nem
boszorkányság, ami jön, még
egy színész is megtanulja,
ha figyel! S ha nem, mondom újra.
Ami a fő: hitesse el
a nézővel, hogy trükkje nincs is.
Csurig üres a teli pixis!
Tegyük fel, hogy közületek
valakié a főszerep
a Megváltó című darabban. Hogy
lakass jól egy tömeget? Trükk
nélkül ez megoldhatatlan! Ha
például százmilliót
juttathatnál tízmilliónak,
el kell döntened, mi a jobb: vagy
sokakkal pitimód jó vagy s
százban tízszer van meg a tíz
alapon tízet-tízet osztasz,
vagy... nos?

Színész hallgat

Vagy ismered a csiz-
iót s tíz fő közt osztod el
mind a tízszer tízmilliót!
A tízszer tíz is száz, ugye?
Ahhoz meg kinek mi köze,
hogyan jött ki a végeredmény!
Várj, még mondom a rizikód (s
ezzel mára be is fejezném): a
karzat tán pfújolni fog,
és utál minket, mint a bűnt,
de rá se ránts, hisz meg a bolt, s
így is megváltók lehetünk...

6. TÖMEGJELENET BEÁLLÍTÁSA

STATISZTA Rendező úr! Tudom, siet,
hiszen a próba véget ért,
no de volna itt még azért
egy és más tisztázni való,
bár, amit Ön tisztába tett:
illatos a koncepció,
akár a szaros babasegg,

és úgy vakít már, mint a nap,
az „üzenet” s az „olvasat”...
De azt is tudni vágyik a
szerződött statisztéria, hogy
ott, hol éppen kulminál a
drámát mozgó viszály,
s a szöveggönyv szerint a nép-
ség, katonaság színre lép,
hogy megoldja a helyzetet, mit
magányos hős nem tehet, mi
merről bukkanunk elő? Döntse
el! Ön a rendező! Jöjjünk Bal
Egyről? Ámde ott régi,
megcsökött bútorok állnak,
miattuk szűk a hely, a nép,
mint nép, nem férne el,
egyesével tolongana
színre a statiszták hada,
és elsőként az jutna be,
kinek vasból a könyöke.
Ám nekünk eredetileg
azt mondták, az egész tömeg
egyszerre lép majd színre, mert
leginkább úgy arat sikert.
Jöhetnek Jobb Kettőről is, ám
ez az ötlet is cikis: jobbra
vannak a protokoll-páholyok s
ez bizony komoly ok, hogy a
művésznők s urak minket onnét
kitiltsanak, mert ők akarnak
látszani - a statisztának hát
coki! Jöjjünk Középről?
Szívesen tennénk, csak hogy a
díszleten ott nincs nyílás,
picinyke sem. A pincében tán
volna hely, hogy majd
süllyesztőgép emel fel minket,
ám - véletlen-é? - nem működik,
csak lefelé. Mit tetszik erre
mondani?

RENDEZŐ A probléma csak formai.
A rutinom könnyen segít.
Ha nincs helyük se ott, se itt,
nosza, jöjjön a ceruza,
emberek, mehetnek haza,
fölösleges a jelenet,
huss, ki van húzva a tömeg!

7. A SÚGÓ

FŐRENDEZŐ Kéretik, vegye tudomásul
az egész tisztelt társulat,
hogy a mai előadásból
hős és naiva kimarad,
ha nem húzza meg magát hátul,
mert a főszerep másra háru!
Arra, ki a színpad alatt
szortírozza a szavakat, töröl,
betold, kipontoz, átglyúr,
s dönt: mit ad fel (és kit nem ad);
tanuljunk hát olvasni szájról,
másképp fel is út, le is út, s ha
még játszani akarsz, mától ne
firtasd, sugónknak ki sug.

8. EGY BEUGRÁS KOREOGRÁFIÁJA

MEGAFON Prológhoz színpadra!
ÜGYELŐ Ez botrány! Művészkém nincs sehol.
A patkány!
RENDEZŐ Hogyhogy nincs?
ÜGYELŐ Fél hattól keressük:
nő, kocsmá, mentők. Sehol. Eltűnt.
RENDEZŐ Kirúgom! Téboly! Csőd! Kudarc!
DIREKTOR Mi a baj? Csak ez? Hátra arc,
szépen szervezd meg a beugrást.

RENDEZŐ
DIREKTOR Nézd, ott az az izgága. Majd rábeszéljük, hisz arra hajt, hogy sztár legyen.

Pont ez? Hát tudsz mást?

Bízd rám, én elrendezem. Lesz itt mostantól fegyelem.

SZÍNÉSZ ...Igy eshetett, hogy a kollégák szeme láttára velem sétált fel és alá direktorom s bár eddig még, mint lázítót, színészként is hátrasorolt, most így szól: ezt az estét mentsd meg, látod, nem is szólok ezeknek, én tisztelem a tehetséget, legyünk bár másban ellenségek. Sminkelj fel és legközelebb már rád nem beugrás, főszerep vár! Nehéz feladat, elhiszem, de te vagy erre elvi szem-pontból a legjobb s ez a lényeg, nem a levegőbe beszélek! Nos, hát beugrom. Be bizony! Instrukciók és próba nélkül. A színház: a vállaimon. Ilyen érdem csak el nem évül? Ó, istenem, be jó, be szép, hogy nekem is adsz egy esélyt. A büféből az irigyek jönnek és „óvnak”: meg ne tedd, ebbe más is belebukott...

Más? Lehet. De én - én vagyok! Engem nem ver át. Semmi vész. Sztár leszek. Vezető színész. Nyilatkozom helyettesek, de jó is a helyzetetek, gyártom a mosolyt, mint a gép, fogok csapból is folyni még... Csak most toporgok, mintha tükön, ameddig föl nem ment a függöny. Fölment. Belépek. Nem tudom, hol is vagyok? A színpadon? Más darab megy? Egy szót se értek. Ezek milyen nyelven beszélnek? Nem ismerem a diszletet. A sűgő nem ad szöveget. Ahol kimennék, nincs kijárat. Árulás! Valaki lejárát! Tojás fröccsen szét arcomon. Kiürül a proscénium. Zumm. A függőnyt rám engedik. Pedig én... Igazán... Pedig... S jön a diri. Még jönni mer! Jön a díszvendégeivel.

DIREKTOR A színházunkkal, sőt velem, ön csúnyán elbánt, és ezért kirúghatnám. De nem teszem, hanem van egy feltételem: bármit lát, eztán kuss legyen!

SZÍNÉSZ ...S látom, egy naív senkibe karol máris és magyarázza, hogy ami a darabból hátra van még, meg csak ő mentheti - s a kis hülye még hisz neki, azt hiszi, kifog ezeken, ahogy én jártam, neki nem intő jel, úgy véli szegény, hogy ő majd győz, különb legény, kit e gépezet fel nem öröl...

IDŐSEBB
KOLLÉGA Kezdődik az egész előlről.

9. ZÁPORPRÓBA

TŰZOLTÓ- Lám, a mi napunk megint eljött!
PARANCSNOKCsend van. Az épületben nincs más,

csak mi: tűzoltók kint, bent, lent, fönt, mert záporpróbát tart a színház. Ebben az évadban huszadszor. Csakis a miénk a terep, nem zavarog rendező, aktor, a főcsapé a főszerep. A színművészet víz alatt. Ma ráfizetés sincs, ma csak a zsinórpadlásan van élet - ott meg mi élünk, tűzrendészek. Modellértékű e szezon. Ahányszor másoké a színpad, bukás bukást követ, bezony, s a vezetői poszt sem intakt. Firtatják: ki és meddig sztár itt? Műsorra mi miért kerül? De hívjon minket: nyista zúr! Kérésre eláztatunk bárkit. Ott kevés a direktor gondja, ahol sűrűn van záporpróba. Ott megtanul a dramaturg poroltóval keresni drámát, s ha akad, amiben szikrát lát: nosza, habot rá, míg kifúj! S a színész megtanulja: bár már a szájáig ér az ár, játékát látva hadd hihessék a nézők: tűz égeti testét.

10. A KELLÉKTÁRBAN

NYUGDÍJAS Ezek itt azt hiszik megint,
ÖLTÖZTETŐ hogy mert egy új stíluska támad, majd szétbontatunk jó ruhákat, hadd szabják át kedvük szerint. Na, ebből nem esznek. Mi mindent megértem negyven év alatt! Voltam elvtárs, herr, tovaris, kend, de a birodalmam: maradt! Puckot, Leart, Orgont overállba - . Oresztészre cügoscipőt - ha a korszellem azt kívánta, feladtuk mi, öltöztetők. Csongor úrfira gimnasztyorkát, Júliára kulikabátot... (Szinte átharapták a torkát annak, aki pofákat vágott.) S jöttek aztán bikinis Phaedrák, Mefisztók, SS-karszalaggal, Bánk egy Kalasnyikovval sétált, s rocker volt Gábiel arkangyal. Akárhány divat lefutott már, de csak zsúfoltabb lett a lomtár, nem hagytam, hogy takarékoság örvén ezt mind fecnikre bontsák. Azt is sejtettem, visszajön divatba még a díszmagyar. Szuperkáder főrendezóm mindig azt mondta: ez a szar naftalint sem ér, egye moly! (Elszabotáltam. Bozse moj!) S lám, lám, most hogy kapóra jön sok szép megőrzött kosztümöm: megint ezek a felkapottak, bikacsökök és darutollak, kutyaőrök és glaszékesztyúk, tudtam, hogy még elővehetjük! S mert a lomtárban megint van hely, s milyen színház ez. én tudom, lesz a naftalinban pár farmer, és svájccsapka, és ballon, mert az szinte törvényszerű, a műsor bárhogy alakul ki, előbb-utóbb színre kerül megint a „Nem lehessen tudni”...

11. FINÁLE

**MIND
EGYÜTT**

Lejátszottunk. A ház üres volt.
Protokollnézőnk is alig.
Keserves ez annak, ki lejszolt,
és mégis pofára esik.
Hogy mikor milyen volta dráma -
attól függött a szerepünk.
Jól betanultuk, de hiába.
Sikere nem volt, hát letűnt.
Színházunk így hát tönkre is ment, s
megújult, mint az establishment.
Kaptunk új nevet, új drit,
itt máris új szellem virít:
meghirdettük, azé a zsöllye,
aki tavaly ingyen se jött be,
s kinek meg tanúja van rája,
hogy ahol tetőzött a dráma,
egy premierünk szétköhögte,
arra úgy nézünk, mint a hősré!
Ennél nem adhattuk alább,
lecsereztük a közönséget.
Az, ki minket tapsolva nézett,
sicc innen, szégyellje magát!
Szövegünket átigazítjuk,
éljen az új betanulás.
Látnok e rendezésben a vaktyúk,
s két csárdában van egy dudás.
Néző! Színielőadást
ma nemcsak színházunkban kaphatsz.
Konkurens ripacsériák
(hon-bonviván, naíva-párt)
számára van sok tágasabb placc,
náluk több a smink, szebb a díszlet,
úgy komédiáznak, hogy átéld - mégis
velünk jársz jobban, hidd meg! Tarts
ódsi, csóró truppnak minket: itt nem
börödre megy a játék.

1985-1991

Hungária szuperkvíz

Játék egy felvonásban

A helyszín: közönség előtti felvételre is alkalmas rádióstúdió, illetve az abból nyíló technikai helyiség. Az osztott színpadnak mindig azt a részét látni, ahol a cselekmény éppen zajlik, de hangjaival, zörejeivel a másik jelenlétéről is folyton tudomásunk van. Magnóslány hatalmasat ásit, cifrázza, majd a szájára ütöget

TECHNIKUS Az isten áldjon meg, ne csináld. Tudod, hogy ragadós!
MAGNÓSLÁNY Sajnálom. Egyfolytában tíz órája vagyok beosztva.
(Kis szünet után) Jön már az a majom?

RENDEZŐ A naaaagy Kvízmestert várod?

MAGNÓSLÁNY Ki más? Őt perc múlva adás. Itt dögledezzünk, a közönség is itt van, ez pedig...

ÜGYELŐ Pssst! (Lelkendezve) Megjött a mi mesterünk...

KVÍZMESTER (beviharzik) Fiúk, hogy ezek a thaiföldi csajok miket tudnak... (Észreveszi a Magnóslányt) Bocs. Majd mesélek a férfisakaszna. (A levegőbe cuppant)

MAGNÓSLÁNY (mogorván) Ne zavartassa magát. Fiúsítva vagyok.

KVÍZMESTER Kösz, de mégis... a magyar szemérem... Na, jó.

Minden oké? Játékosok, feladványok...

RENDEZŐ Kérdések a mappában. Játékosok kiválogatva.

KVÍZMESTER Ugye tudjátok, nem azén formám, hogy a melót másra hagyjam, de ezt a bangkoki utat nem szalaszthattam el. Amit ezek tudnak...! Szóval, semmi zúr?

RENDEZŐ A kérdéseket profik írták.

KVÍZMESTER Jó, jó, én nem is bizalmatlanságból... Tuti, hogy se 'ol semmi akna? Semmi balhé?

MAGNÓSLÁNY Hoztam két tekerics röhögést meg tapsot. Nyugi!
KVÍZMESTER Na, köszönöm. Te nem tudhatod, Cilicica, de speciál az én műsoraimban erre sosincs szükség.
RENDEZŐ (közbevág) Nem is miattad. Gözünk sincs, milyen a közönség.

KVÍZMESTER Mindegy, milyen VOLT. A kezem alatt jó LESZ.
MAGNÓSLÁNY (halkan) Láttam én már karón varjút... KVÍZMESTER Szóltál, Cilicica? (Kívár) Na, azért. És most tökéletes csöndet kérek. Kezdes előtt telefonálnom kell.

RENDEZŐ Nem ügy. Telefonálj.

KVÍZMESTER De ez nem akármilyen... Te tudhatnád, hová. Lehet, hogy ettől függ: csinálhatjuk-e egy évig a vetélkedőt? Gondolom, nektek se mindegy, lesz-e pénz meg egyebek... Na, azért. (Tárcsáz) Halló. Bocsánat, csak én vagyok, mint jeleztem. Igen, még előtte. Őt... nemis, most mutogatnak, hogy már csak két perc. Ha be tetszik kapcsolni... Igen. Remek a hangulat. Tudatában vagyunk. Hogyne. Garantálom, utána derűsebb lesz az ország. Legalábbis, aki hallgatta. Pontosan arra törekszünk. (Nevetgélve) Hogyne, önekik lesz rosszkedvük! Reszkessenek a destruktívok! Igen, megváltoztattuk. A Hungária szuperkvíz már csak alcím. Bocsánat, most integetnek a kollégáim, hogy le kell tennem, kezdünk. Természetesen, nekik is átadom. És köszönjük. Mindent köszönünk. (Leteszi)

RENDEZŐ Napi két óra derű - kerű!, amibe kerű!...

KVÍZMESTER Ez mi volt?

RENDEZŐ Bocs. Humornak szántam.

KVÍZMESTER Csak szólj, ha ki akarsz szállni. Erre a melóra bárki boldogan jelentkezik.

ÜGYELŐ Mesterem... a stúdióba kéne...

RENDEZŐ Figyelem. Bekonf, indul!

A kivilágosodó stúdióban, már eleve arcára fagyott „happy” mosollyal ott áll két bemozdó, egy éltes, gömbölyű hölgy és egy mokány férfi. Harsány, pattozó, majdhogynem cirkuszi zene szól

BEMONDÓ I. Derűt sugárzunk! Kedves hallgatóink, új vetélkedősorozatunk első, nyilvános adását hallják a harminchármas stúdióból!

BEMONDÓ II. Egy éven át mindennap ugyanabban az időben jelentke-

zünk. Mindennap két óra derű!

BEMONDÓ I. Megoldjuk az életét, bármilyen gondja van. Ide nem kell kérvény, csak furfang és szerencse!

BEMONDÓ II. Mindent megnyerhet, amiben segítséget szenved! (Hangot váltva) Kedves hallgatóink, ezennel megkezdjük minden eddigit felülmúló játékunkat. A szó és a taps azt köszöntse, akinek vetélkedőnk létrejöttét köszönhetik...

BEMONDÓ I....mindazok, akik ma nyerni fognak...

BEMONDÓ II....és akiknek ez majd csak később sikerül...

BEMONDÓ I. Kvízmesterünket, aki nemrégiben, londoni vendégssze-replése alkalmából elnyerte a Queen of Quiz Arts Master, vagyis a Királynő Kvízmesterének rangját...

BEMONDÓ II. Pssst! Ha megtudja, hogy ezt kifecsegtük, még megharagszik ránk!

BEMONDÓ I. Márpedig én azt is elpletykálom, hogy Párizsban maga az Elnök tüntette ki az Ordre de Arbitre Republique Française Arany Antennájával...

BEMONDÓ II. Pssst, vigyázz! Itt van a teremben.

BEMONDÓ I. Jujj! Akkor most kikapunk?

Rövid, cirkuszi bevonulási indulóhoz hasonló zenéből egy futam

KVÍZMESTER Köszönöm, köszönöm, de mindössze százhusz percünk van, ne pazaroljuk ilyesmire. Azt javasolom, vágjunk bele a játékba. A szabályokat majd menet közben megismerik. Ne várakoztassunk tízmillió, sőt, talán annál is több magyart, aki játszani szeret-ne. Mindenesetre arra kérek mindenkit, azokat a szerencséseket is, akik már ma, az első napon versenyezhetnek, meg a stúdióban ülő közönséget is, hogy játék ide, játék oda, vegye komolyan, ami itt történik. Tudniillik meglehet, játékosainknak ez az egyetlen esélyük arra, hogy esélyt kapjanak a boldogulásra! (Nevet, majd elharapja) Széke alján ki-ki talál egy borítékot. Az a játékosunk, akinek olyan kérdés jutott, hogy úgy érzi, egyessel tud rá válaszolni, elsőként kezdheti a játékot! És ne feledjék, minden feladványban elrejtettünk egy kis csalafintaságot, úgyhogy a válasz sosem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik. Ezt a későbbi reklamációk elkerülése végett mondom. No, akkor szólítottam első játékosunkat... Ki kapta a kérdést?

FIATALASSZONY Mi, vagyis a férjem!
KVÍZMESTER Akkor tessék ide lefáradni a mikrofonhoz.
FIATALASSZONY De neki porcleválása volt, és ma rettentően fáj!
KVÍZMESTER Akkor jöjjön a bájos ifjú asszonyka. Csak valaki jöjjön végre.
FIATALASSZONY Bocsnát. Itt vagyok.
KVÍZMESTER Mielőtt elkezdenénk, hadd kérdezzem meg, hogyan juttott eszükbe, hogy jelentkezzenek?
FIATALASSZONY Éjjel-nappal erről hallottunk! És rögtön tudtuk, rajtunk csak ez segíthet. Ha nem nyerünk, nem is tudom, mi lesz velünk...
KVÍZMESTER (atyáskodva) Jaj, azért nem szabad ezt így felfogni! A játék az játék. Bár, magunk mondtuk, el kell ismernem, hogy minden rászorolón segítünk... Önök mire szorulnak rá?
FIATALASSZONY Kocsira. Nekem gerincservem van, a férjemnek pedig...
KVÍZMESTER ...porcleválása. Tudjuk.
FIATALASSZONY Igen, és ha jön egy front, megbénulunk. A két gyereket bölcsődébe, óvodába vinni, munkába járni, bevásárolni: autó nélkül ez nem megy. De ha meg tudnánk nyerni...!
KVÍZMESTER Háát, nem tudom. De vágjunk bele. Itt mindenki maguknak szurkol, afelől biztos lehet. Mi volta kérdés, amire úgy gondolja, hogy a helyes válasz: „egyes”?
FIATALASSZONY (felolvassa) „Az utóbbi tíz évben milyen árucikkeknek szállították le az árát?”
KVÍZMESTER Hm. Attól tartok...
FIATALASSZONY De én tudom! Egyetlenegyet! A Lux családi biliárdasztal lett ötvenezer helyett negyvenötezer.

Kitör a spontán taps

KVÍZMESTER (sóhajtván) Eegen, eegen. De nekem ide megfajult más van írva. Kedves közönség, önökhöz fordulok, tegyünk ez egyszer kivételt?

Előbb bátortalan hangok, majd szinte kórus zúgja, hogy „tegyünk!”

Hát jó. A helyes válasz ez lett volna: „Az utóbbi tíz évben egyes árucikkek árát leszállították, másokét meg fölemelték”. De hát ez is egyes, az is egyes, ne legyünk kicsinyesek. Mondom a feladványt. Három politikai beszédéből fog egy-egy kiragadott mondatot hallani. El kell találnia, melyiknél indokolt azt kiabálni, hogy „jaj nekem!” És persze, ezt önnek is kiabálnia kell, ha rájön. Kérjük a bejátszást...

ELSŐ HANG ...Pánikra semmi ok: egyetlen állampolgárnak sem kell megtorlástól tartania!...

FIATALASSZONY Jaj nekem!

KVÍZMESTER Nem siette el egy kicsit? Kérjük a következőt!

MÁSODIK HANG ...Azt szeretném, hogy mindenki nyugodt legyen, szó sincsen leszámolásról, bosszúállásról...

FIATALASSZONY Jaj nekem!

KVÍZMESTER Hallgassuk meg a harmadikat is.

HARMADIK HANG ...Vonjanak felelősségre mindenkit, aki vétkes, de csakis azokat!

FIATALASSZONY Helyes.

KVÍZMESTER Jaj, nem! Elrontotta! Annyira jól kezdte, csak bámultam, hogy átlátott a ravaszágunkon... Mind a három bejátszás után „jaj nekem!”-et kellett volna kiáltania! De sajnálom... Most mit csináljak magával? Miért nem kiabált a harmadik után is?

FIATALASSZONY Annak igaza volt. Az ember manapság attól lesz ideges, ha nagyon nyugtatják...

KVÍZMESTER Hát nemis tudom, talán mivel majdnem jó volta megoldás, mégsem eresztjük el üres kézzel: ügyelőnk máris átad két jó erős, primán esztergált botot, amire mindketten bátran rátámaszkodhatnak, ha elmennek hazulról. Tapsojlik meg a nyertest! (Vár, kis csönd után indul el a bejátszott taps) És mielőtt tovább játszanánk, pihentetőül egy kis reklám!

REKLÁMHANG Modern üzletember helikopteren jár! Helikopter a Bukfenc Kft.-től! A Bukfenc mindent tud. Ha idén befizeti, az áfát forintban is elfogadjuk.

A reklámot lezáró zene, majd újra a technikai helyiség

KVÍZMESTER (üvölt) Mi volt ez a kérdés a politikusokkal?

RENDEZŐ Ugyan, öregem. Játék.

KVÍZMESTER Külön megkérdeztem, van-e valahol akna!

RENDEZŐ Szerintem ezt csak te fújod föl...

ÜGYELŐ Vége a reklámnak. Szíveskedjél vissza a stúdióba...
KVÍZMESTER Ezért majd még...

Zenefoslány, aztán ismét a stúdió

Itt vagyok, mehet tovább a játék! Ki feleli a kérdésére azt, hogy nyolc?

ÖREGASSZONY Én!

KVÍZMESTER Akkor tessék talán idejönni.

ÖREGASSZONY Sietek. De sok ám a lépcső...

KVÍZMESTER Halljuk, mi volt a kérdés!

ÖREGASSZONY (olvassza), „Kit léptetne fel a következő partiján...” (Kuncog) Micsodámon? „A Ro-Jál-Fül-Har-Mó-Ni-Ku-So-Kat vagy Ar-Tur-Ru-Bin-Stej-Net?”

KVÍZMESTER Hm. Némelyik kérdés olyan ravasz, hogy magam is alig tudnám rá a választ... Mitől nyolc ez?

ÖREGASSZONY (nevetgél) Hát hiszen... nekem aztán nyolc!

KVÍZMESTER (érezni az erőfeszítést, amivel fegyelmezi magát, sőt nyájasnak mutatkozik) Hát kérem, mit mondhatok én erre? Fantasztikus! Fantasztikus ez a leleményesség, ez a - hogy úgy mondjam - népi bölcsesség, amivel a néni megfejtette a feladványt...! Azt javaslom, akárhogy játszik is tovább a mi kedves játékosunk, ezért a teljesítményéért köszöntsük nagy-nagy tapsal, és - ha csak valaki túl nem szármalya még ezt is! - előre ítéljük meg neki a legtalálékonyabb játékosnak járó vigaszdíjat! Hadd kérdezzem meg a nénit, milyen kategóriában kíván indulni, milyen nyereségnek örülne a legjobban?

ÖREGASSZONY Gyógyszer! Az kell nekem. Emelték a szívgyógyszerem árát, a nyugdíjamból még a magyart se tudom megvenni, de a doktor szerint a svájci kéne... Hát, ha abból nyernék egy doboz...!

KVÍZMESTER Reméljük, sikerül. Már mondom is a kérdést, tessék nekünk elárulni, ki futotta a világon először tíz másodperc alatta száz métert?

ÖREGASSZONY Mindjárt... Mindjárt eszembe jut...

KVÍZMESTER Sajnos, a véletlen szabja meg, kinek melyik kérdés jut, de hát a szabályok szerint önnek sem adhatok másikat...

ÖREGASSZONY (diadalmasan) Armin Hary! Ugye? Ugye jól mondom?

KVÍZMESTER Sajnos, nénikém, sajnos... Habár a válasz egészen el sem vehető, hiszen el kell ismernünk, hogy valóban Armin Hary volt az első, csak hogy öt diszkvalifikálták, illetve az eredményét megsemmisítették. No, hát hogy túl szigorúnak ne mondjanak, a választ ugyan nem fogadhatom el, vagyis szívgyógyszer nem jár, de azért mégsem bocsátjuk el üres kézzel, nézzük csak, mi van még itt, víz-hajtók, altatók, gerjesztők, fogamzásgátlók, tessék, behunyt szemmel választok egy dobozt, tapsojlik meg a nénit,

Nagy taps

és mielőtt átadná a helyét következő játékosunknak, hadd kérdezzem meg, honnét tetszett tudni Armin Haryról?

ÖREGASSZONY (magából kikelve) Jézusmária, szentséges Úristen, hát mit adott maga nekem, Aktedront, ha én ezt beveszem, meg is halok...

KVÍZMESTER (fojtottan, csaknem sziszegve) Ne csinálja a cirkuszt, nyanya, örüljön, hogy nyert. Legfeljebb elcseréli... (Más modorban) Szóval? Tán csak nem egy titkos sportrajongóhoz van szerencsénk?

Nagy nevetés

ÖREGASSZONY (szárazon) Szegény fiam is futó volt.

KVÍZMESTER (viccelődve) És? Üőkalauz lett?

ÖREGASSZONY Szklerózis multiplex vitte el.

Dermedt csönd

KVÍZMESTER Mielőtt folytatnánk játékunkat, melyben mindenki nyer, lazítsunk ismét egy kis reklámmal.

REKLÁMHANG I. (csicsérgő, affektált női hang, aláfestésként édeskés hangulatú, vízcsobogást imitáló zene) Drágám!

REKLÁMHANG II. (bájos, olajos férfihang) Parancsolj, szívecském...

REKLÁMHANG I. Ki kéne tisztítani a Swimming Poolunk medencéjét...

REKLÁMHANG II. Máris hívom, szívecsém, a híres Wé-Ef káéftét!

REKLÁMHANG I. Wé-Ef káéfté? Az mit tud?

REKLÁMHANG II. A Wé-Ef káéfté, vagyis a Water Purifying ama létező, legjobb víztisztító eljárás kidolgozója! Fél óra a Water Purifying eljárással, és megint üde, tiszta vízben úszhatsz!

REKLÁMHANG I. Akkor hívd gyorsan, drágám, a Wé-Ef káéftét. Villájának, nyaralójának Swimming Pooljához ön is csak a Wé-Ef káéftét hívja!

Gong

KVÍZMESTER Lássuk, ki lesz mai harmadik játékosunk? Ki kapott olyan kérdést, amelyre húsz a felelet?

FÉRFI Én! (A családjaához fordulva, fojtottan) Nyughassatok már. Láttod, kisanyám, mondtam, hogy a kölköket hagyjuk otthon. (A Kvízmasterhez) Bocsánat, jövök már. Itt is vagyok.

KVÍZMESTER (feldobottan, hercigeskedve) Csak nem az öné mind a négy, világszép, vásott csemete, akiket ott látok...! Gratulálok, uram, négy ilyen gyerekkel ön máris a szerencse kegyeltjének tudhatja magát, tapsoljuk meg a boldog családot, kérek egy külön, nagy-nagy tapsot a bájos anyukának is...

Taps

Négy kisfiú, nemdebár...

FÉRFI Két fiú, két lány.

KVÍZMESTER Pláne szerencse! Gratulálok! Gondolom, ön a gyermekholmik kategóriájában indul...

FÉRFI Hát, igen. Négy pár gyerekcipővel, így, a tél előtt, nagyon ki lennének húzva a sz... Bocsánat.

Ezúttal igazinak tűnő nevetést hallunk

KVÍZMESTER Hát akkor mondom is a feladványt. De hoppá! Álljon meg a menet, intéget rendezőnk az ablak mögül, hogy valami gond van... Nem értem.

ÜGYELŐ A kérdés! Amire húsz a válasz!

KVÍZMESTER Á, persze, köszönöm, valóban elfelejtettem, kedves hallgatóink, hadd mondjam akkor már el, hogy micsoda lázas készülődés zajlott itt napok, hetek, hónapok óta, ennek a vetélkedősorozatnak az előkészítésére minden erőt mozgósítottunk, minden energiánkat valósággal feléltük, de az a cél lebegett előttünk, hogy jókedvet varázsoljunk az önk arcára és mindenkin segítségünkre, aki rászorul. Egyben persze magunkon is: sokat mondták az utóbbi időben, hogy miattunk rossz a közhangulat, sajtótól, tévétől, rádiótól nyomott az emberek közérzete, hát mi pont ezen szeretnénk változtatni, és higgyék el, a nagy akarásba könnyebben csúsznak e ilyen apróbb hibák, mint most az enyém. Tehát akkor pótolom a mulasztásomat, megkérdem öntől, milyen kérdést talált a borítékjában, amire úgy gondolja, hogy húsz a helyes válasz? Szurkolu k önnel meg a négy enniváló kiskölköknek, ezért külön figyelmez etem, minden kérdésünkben elrejtettünk egy kis csaláfitaságot...

FÉRFI A kérdés így hangzott: (Felolvass) „Erről a földrajzi névről, ho y Táborhegy, milyen szám jut eszébe?”

KVÍZMESTER Látom az arcán, hogy a helyes választ fogja kimondani...

FÉRFI Húsz. Vagyis Husz János, a taboriták vezére.

KVÍZMESTER Fantasztikus! Nagy tapsot neki! Gratulálok! No, és akkor jöjjön a tulajdonképpeni feladványunk. Én csak azt kívánom, ere is olyan bravúrosan sikerüljön megadni a választ, mint előző kérdéseinkre... Tehát: ön furfangosan szétdarabolt szövegrészlete t kap, melyekből értelmes egészlet kell összeraknia. Ismét szól, hogy ebben is csaláfitaság van. Ezt a nagy táblát kockákra oszt ttuk és minden kockát betűkkel láttunk el. Önnel egy-egy megfelel kockába kell az odaillo félmondatot behelyezni, s ha jól csinálja .. Oppá, többet már nem segíthetek. Íme, az első szövegrészlet... B - játszás következik.

HIVATALOS HANG I.... Meg kell végre akadályoznunk a népesség t - vábbi fogyását...

KVÍZMESTER Még ne illessze sehová, várja meg a következőt! Indulhatunk.

HIVATALOS HANG II....tehát adózás szempontjából semmiképp se tehetünk kivételt a többgyermekes családokkal...

KVÍZMESTER Rajta! (Egy gondolatnyit kívár) Jaj, nem... Nem. Be sajnálom, be nagyon sajnálom! Miért tette az elsőt Bé kettőre, a másdikát meg Cé háromra? Ugye, figyelmeztettem, hogy vigyázzon, ez beugratós feladvány! Hogy lett volna helyes? Hát például, ha az e

sőt A egyre, a másodikat X tizenkettőre teszi. Éppen önnel, önnel, akinek négy gyereke van, tudnia kellett volna, hogy ez a két mondat semmiképp se fér össze egymással ... Ajbesajnálom, háta négy pár gyerekcipő ugrott, de azért ön se távozik üres kézzel, átnyújtom önnel a legrokonszenvesebb játékos részére felajánlott vigaszdíjat, a Kaptafa Rt. négy sámfából álló ajándékosomagját, tapsoljuk meg a papát, gyerekek, odafönt ti is, kaptafákkal remekül lehetvárostromot játszani, adtafa-kaptafa, hehe, (Önfeledten elneveti magát) és akkor most, pihenésképpen, megint reklám!

REKLÁMHANG (egzotikus, tamtamritmusú zenéből erősödik fel egy behízelgő női hang) Kedvezményes bungalow-vásár Tahitin! Már ötszáz dollár előleg fejében teljesítjük megbízását! Tengerparti üdülését örökön megválthatja, ha velünk próbálkozik...

A technikai helyiség. Parázs veszekedés zajlik, de mindenki hadar, mert tudatában van, hogy a reklám után folytatni kell az adást

KVÍZMESTER Kikérem magamnak, hogy tízmillió ember füle hallatára...

RENDEZŐ De hát felrúgtad a szabályokat!

KVÍZMESTER Megint ezek a rohadt feladványok! Jégre akartok vinni? Kitörni a nyakam?

ÜGYELŐ De hát nem mi írtuk!

KVÍZMESTER Elvártam volna, hogy figyelmeztettek! Tudjátok, mi lesz ebből?

RENDEZŐ Vége a reklámnak, sipirc a stúdióba.

KVÍZMESTER Nem érdekel, nyomjatok nekik még egyet. Én itt töröm magam, hogy derűt sugározzak, ti meg aláaknázátok nekem a terepet? Micsoda feladványok ezek? Miféle destruktív kérdések! Úgy kirúgatom, aki ezeket írta, de úgy... És az is, aki elfogadta!

MAGNÓSLÁNY Ugyan, mester, hisz a hallgatók se hülyék, mindenki tudja, mekkora szarban van az ország...

KVÍZMESTER (rárikácsol) Magának végképp nem osztottam lapot!

MAGNÓSLÁNY Oké. Akkor én most szépen leállítom a magnót...

TECHNIKUS Én meg beadom adásba ezt a rikácsot... KVÍZMESTER (megszeppenve) Jól van, gyerekek, nem kell mindjárt

mindent mellre szívni. Élő adásnál ideges az ember.

ÜGYELŐ Mindjárt kifut a reklám. Nem kéne folytatni?

KVÍZMESTER Ezer bocs, zenéljetekek egy csöppet, amíg összeszedem magam. De az hétszentség, hogy holnapra átírok minden kérdést!

Pár taktusnyi vidám, pattogó zene, aztán ismét a stúdió

Itt vagyok, remélem, következő játékosunk fel is készült már, minél gyorsabban játszunk, annál többeknek tudjuk megoldani a gondját... Ki lesz az? Ha nem csalódom, arra a kérdésre, amit föltettünk, hetven a helyes válasz, de nemcsak így, magában, hanem továbbképezve...

KISFIÚ (mialatt válaszol, ledübörög a lépcsőn) Én vagyok és már mondom is a megfejtést. A kérdés az volt, „hány-kolódik az, aki dicsekszik?”

KVÍZMESTER Húha! Fogas kérdés, mindjárt meg is kérdezem rendezőnkötől, tiltják-e a szabályok, hogy neked, korodra való tekintettel valami könnyebbet adjunk...

KISFIÚ Tessék hagyni, tudom a választ! Ez igazán nem volt nehéz: aki dicsekszik, az hetven-kedik.

KVÍZMESTER (túljátszott elragadtatással) Nahát! Kérem szépen, ez a mai fiatalság, ez fantasztikus, tapsoljuk meg a fiatalembert!

Taps

Hány éves vagy, öcsi?

KISFIÚ Tizenegy. De ezt már tavaly is tudtam volna...

KVÍZMESTER (belefojtja a szót a harsogásával) Hát kérem, ne legyünk derűlátóak, ha ilyen gyerekeink vannak? Hát lehet bármilyen gond és baj fontosabb, mint ez? Micsoda népség vagyunk mi, ha lógatjuk az orrunkat, ha nem vagyunk optimisták, amikor nálunk mára tizen-egy évesek is ilyen okosak, szépek, talpraesettek...

KISFIÚ (most ő vág közbe) Azt tetszett mondani, gyorsan játszunk, hogy sokan sorra kerüljenek.

KVÍZMESTER ...és hogy fel van vágva a nyelvük! Nem baj, öcskös, igazad van, derék, emberséges dolog tőled, hogy másokra is gondolsz. Meg se kérdezem, milyen kategóriában indulsz, nyilván játékot szeretnél nyerni, úgyhogy máris...

KISFIÚ Nem egészen játékot, inkább egy ját...

KVÍZMESTER (fojtott hangon ráförmeg) Na, jó, kisfiam, eleget okoskodtál, ezt a játékot én vezényelem! !Tehát játékoakarsz nyerni, ezért

a feladvány is játékos lesz, amit meg kell oldanod. De ha netán nem boldogulnál vele, sebai, ne keseredj el, te már így is nagyon szépen szerepeltél, azt se kell röstellned, ha feladod, elvégre csak tizenegy éves vagy...

KISFIÚ Nem adhatom fel. Az egész kerületét játszom!

KVÍZMESTER Mi a csuda? Mit hallok? Persze, tudtuk mi, éreztük mi, sejtettük, amikor ezt a monstre vetélkedőt meghirdettük, hogy több lesz ez, mint egy játéka sok közül, de arra csak legszebb álmainkban mertünk gondolni, hogy az egész nép velünk játszik, és tessék, ki mondom azért, hogy a szalagon nyoma maradjon, hogy örök dokumentum legyen azokkal szemben, akik a rossz közhangulatot szítják: igenis, nem vezett ki a bizakodás, a játékos kedv ami népünk-ből, köszönöm neked, öcskös, nem is tudhatod, micsoda nagy dolgot mondtál azzal, amit mondtál! *(Lejebb szállva a hanggal)* Nos, akkor a feladványod. Nézzük csak... *(Papirokat zizeget)* Háát... nem is tudom. Műveltségi kérdést kaptál, sajnálom, nem sejtettük, ugye, előre, ki lesz az, akinek felelnie kell rá... Na, jó, én mindenesetre felolvasom, aztán, ha nem sikerül felelned, meglátjuk, mit tudunk kitalálni, jó lesz így?

KISFIÚ Nyugi. Tudni fogom.

KVÍZMESTER *(tréfálkozó, de kényszeredett hangon)* Hallod-e, ne mondj ilyeneket, mert még meggyanúsítanak minket, hogy meg volt bundázva a dolog... Bár., ahogy ezt a kérdést nézem, mégse fenyeget ilyen veszély. Szóval mi a címe annak a nagyoperettnak, amelynek ősbemutatóján, a harmadik felvonás közepén valaki egy revolverrel lövöldözni kezdett a nézőtérén, és a kitört pánik miatt félbe kellett hagyni az előadást?

KISFIÚ *(lassan, töprengve)* Biztos, hogy a harmadik felvonás közben...?

KVÍZMESTER *(főlényes és türelmetlen)* Nézd, kisfiam, ami kérdéseinket minden terület legjobb szakemberei írták, úgyhogy te csak ne akarj... Megmondtam, nem szégyen, ha nem tudod a választ.

KISFIÚ *(diadalmasan)* Az Olívia nagyhercegnő! És igenis, nem a harmadik, hanem a második felvonás közben...

RENDEZŐ *(beszól a stúdióba)* Bocsánat, de közben itt tisztáztuk, valóban úgy van, ahogy a fiatalember mondja, a második felvonás közepén történt. Gépelési hiba maradt az anyagban, elnézést kérünk, mehet tovább a játék...

KVÍZMESTER *(titkolni sem képes az ingerültségét)* El van nézve, de azért máskor... *(Közben, már valamivel előbb, viharos taps kezdődött, most ocsúdik rá erre)* Köszönöm, köszönjük, ez az öcskös minden tapsot megérdemel. Egyszerűen elképesztő, hogy ezt tudtad! Most már csak arra felelj, mit szeretnél nyerni a helyes válaszáért?

KISFIÚ Egy játszóteret. Vagyis azt, hogy a játszóterünkön ne hagyjanak szállodát építeni...

KVÍZMESTER *(a szavába vág)* Roppantul sajnálom, de most látom, van itt még a papíron egy kiegészítő kérdés is, ami nélkül a választ nem fogadhatom el... Azt is meg kell mondanod, visszaadták-e a nézőknek a pénzt a félbemaradt előadásért, vagy új időpontot tűztek ki?

Dermedt csend a stúdióban, Kvízmaster kivár, aztán diadalmaskodva lecsap

Hallgatsz! Ezt már nem tudod, barátocskám.

KISFIÚ *(megsemmisülten)* Ezt nem.

KVÍZMESTER Akkor roppantul sajnálom, de játszótérről szó sem lehet...

KISFIÚ Ez nem igazság! Én mindent megmondtam, pótkérdésről szó se volt!

KVÍZMESTER Csak nem képzeled, hogy hazudok, kisfiam? Azonkívül neked, mint okos gyerekeknek, be kéne látnod, hogy egy új szálloda hasznot hajt az országnak, a játszótér meg csak foglalja a helyet.

KISFIÚ *(ordítva)* De ez csalás! Én mindent tudtam! Azért magoltattak velem hetek óta hülyeségeket, mert meg volt hirdelve, hogy játszóteret is lehet nyerni! Akkor most...

KVÍZMESTER Akkor most reklám!

Pofoncsattanás, gyereksírás, a stúdióban ülők felháborodott moraja, a Kvízmaster magából kikelt üvöltése: mindez pár másodpercig, egyetlen hangmasszába olvadva, még hallatszik, mielőtt az egészet durván, élesen lekevernék. Közben már ismét a technikai helyiség

(Lihegve a dühtől) Hát ez... Én még illet... Ki válogatta ki ezeket? Ki szabadított rám ennyi barmot? Húsz éve vezetek vetélkedőket. De

én még illet... Hogy az ember ne számíthasson a munkatársai szolidaritására... Mit jelentsek erről, ha majd megkérdeznek?

TECHNIKUS *(csendesen)* Talán semmit.

KVÍZMESTER Kősz a jó tanácsot. Inkább koncentráltatok volna! Amikor ez a rohadt takonypóc elkezdte a pimaszkodást, rögtön le kellett volna keverni, nem megvárni, amíg világgá kürtöli a demagóg szövegeit...

RENDEZŐ Már megbocsáss, a gyerekeknek igenis meg kellett volna kapnia azt a tere!

MAGNÓSLÁNY Pláne, hogy meg is volt hirdetve!

KVÍZMESTER Marhaság. Ez a tér mint nyereség benne van egy másik kategóriában is. Ha épp tudni akarjátok, ott meg az a tét, lehet-e rajta kéjkombinátot építeni, ahol együtt van a játékkaszinó a masszázsszalonnal...

TECHNIKUS Aha.

KVÍZMESTER *(felcsattan)* Csak ne aházzunk itt. Kikérem magamnak az ilyen ahákat! Ebben a destruktív légkörben nem tudok dolgozni!

MAGNÓSLÁNY Stimmt. Ebben mi sem.

KVÍZMESTER Tessék tudomásul venni, hogy én viszem vásárra a bőromet! Idebentről, gombnyomogatás közben könnyű pikírtkedni!

ÜGYELŐ Bocss, hogy szólok, de már két reklám lement. Mi legyen?

KVÍZMESTER Nyomjatok egy harmadikat. *(Mintegy búcsúzóul, fenyegetően)* Nem tudom, holnap milyen stábbal dolgozom, de remélem, nem veletek. Azt viszont megkövetelem, hogy a mai napot mindenki tisztességesen csinálja végig! Világos?

Ismét az előbbiekből már hallott, vidám átkötő zenéből pár taktus

(A stúdióban) Mielőtt játékunkat folytatnánk, el kell mondanom, hogy mindaz, amit önök itt látnak, illetve hallanak, csak a jéghegy csúcsa, ahogy mondani szokás. Büszkén mondom el, hogy ugrásra kész segítő szándékkal követi adásainkat három bank, öt közhivatal, négy részvénytársaság, nyolc misszió és egy sportklub. Jogi, pénzügyi, műszaki szakemberek vannak vonalban, hogy tanácsot szolgáljanak. És hogy minden kérést, óhaját késlekedés nélkül tudjunk teljesíteni, a fővárosi magánlakások összes fő- és ikerállomását az adás idejére idekapcsoltattuk a stúdióba! Biztosra veszem, hogy ezt a csekély áldozatot szíves örömmel meghozza mindenki ami vetélkedőnkért, de azért arra kérem a jelenlévőket, tapsoljuk meg a telefon-tulajdonosokat, akiknek a vonalait elnémetítettük. Kérem szépen, ennyi áldozatkészség láttán

Most dübörög fel a taps

...ennyi áldozatkészség láttán talán nem túlzás, ha azt mondom, ez ami játékunk korántsem egyszerű vetélkedő, nem egy a sok közül, hanem maga a szociális védőháló! Tessék csak egy percre visszagondolni, mi történt a rászorulókkal a paternalista szociálpolitika idején? Kunyerálniuk kellett, hogy megkapják, ami megillette őket. A könyöradomány pedig mindig megalázó. Ezzel szemben mi esélyt kínálunk mindenkinek. Azt az esélyt, hogy megnyerje, amire szüksége van! Aki ügyes, aki szerencsés, az játékunk jövőtől, miként a költő mondja, ehét, ihat, ölelhet, alhat. A mi jelszavunk, vagy ha nagyképu akarnék lenni, mondhatnám úgy is, műsorunk filozófiája: „Nyerni jobb, mint kapni!” És most, ennek jegyében szólítom is következő játékosunkat. Ki az, akinek válaszában a négyes szám szerepel, de persze, a válasz csak akkor helyes, ha hozzá tud még illeszteni két másvalamit is... Nos?

FIATALEMBER *(messziről)* Jövünk, csak a Tatus alig bír járni.

KVÍZMESTER Hogyhogy jönnek? Szabályaink értelmében párosok nem indulhatnak.

FIATALEMBER *(már közelebből)* Nyugi, én csak letámogatom az öreget. Nincs neki ereje...

TATUS *(panaszosan)* Lenne, ha nem ráncigálsz el a Lordok Házából maradékosztás előtt!

FIATALEMBER Azt három előtt sose osztják, ide meg be kellett érnem kettőre.

TATUS Szép, nagy húscapatok voltak. Láttam!

FIATALEMBER Cafatok...! Azzal, ami a maga fejében van, itt komplett ebédet nyerhet. Leves, hús, köret, sütemény. Benne volt a kiírásban!

TATUS És ha nem nyerek? Akkor se maradék, se nyereség...

FIATALEMBER Ki van zárva. Maga tuti nyerő.

TATUS Na, ez meg a másik... Nem tisztességes dolog nekem ilyesmin indulni...

FIATALEMBER És az tisztességes, hogy havi hatezer a nyögdíja?

KVÍZMESTER (*eddig is próbálta jelezni krákogásokkal, ümmögésekkel, hogy közbe akar szólani*) Kérem, döntsék már el, melyikük játszik! Megy az idő, mások is szeretnének nyerni... Ha szabad nekem javasolnom valamit, a fiatalember talán több eséllyel indulna, ahogy elnézem magukat...

FIATALEMBER Egy francot! A Tatus rozoga, ha menni kell, de fogadok bármibe, hogy kinyeri magukat az összes vagyonukból...

KVÍZMESTER Úgy legyen! Hát akkor, kedves Tatus, talán én is szólíthatom így...

TATUS (meglepően *méltóságteljesen*) Nem szólíthat.

KVÍZMESTER (*mintha nem hallaná*)... szíveskedjék elárulni, Mi volt csalafinta feladványunk megfejtése, vagyis mi az a két másvalami, amit a négy mellé még oda kellett illeszteni...

TATUS (*szárazon*) Kéz-láb.

KVÍZMESTER Hogyan?

TATUS Négy-kéz-láb.

KVÍZMESTER Bravó! Ez fantasztikus! Még igaza lesz a fiatalembernek... Hogy tetszett ezt kitalálni?

TATUS Könnyen.

KVÍZMESTER Nos, annál jobb. Tudniillik a táplálkozás kategóriában, ahol ön indult, a nyereményért nemis egy, de két - igaz, összefüggő - kérdésre kell helyesen válaszolni. És aki az egyiket eltéveszti, az sajnos, hiába felelt a másikra helyesen.

TATUS (*halkan*) Bocsnát... ha leülhetnék... Kicsit gyöngének érzem magam.

KVÍZMESTER (*szándékosan rosszul érti*) No, azért annyira megijedni nem kell! Különbösen is, a kísérője szerint ön tuti nyerő! Már mondom is az első kérdést, pontosabban a kérdés első felét...

TATUS Elnézést. Csak megtántorodtam.

KVÍZMESTER Eegen. Hallgatóink kedvéért mondom el, akiknek a dobhártyáját sérthette ez a váratlan láрма, hogy versenyzőnk sajátos módon nyerte vissza az egyensúlyát: belekapaszkodott a mikrofonomba. Úgyhogy... talán tényleg kérünk neki egy székelt. (*Vár, aztán ingerülten és csaknem ordítva*) Mondom, EGY SZÉKET KÉRÜNK! Nem értem, miért kell erre annyit várni. Ügyelő kolléga! Én menjek ki érte?

ÜGYELŐ (*leteszi a székelt*) Már itt is van.

KVÍZMESTER (*gúnyosan*) Ezer köszönet, hogy megérkezett. És most, hogy versenyzőnk végre ül, talán jórésztatunk is végre. A könnyebb vagy a nehezebb kérdéssel kezdjük?

TATUS Mindegy.

KVÍZMESTER Ej, be magabiztosnak tetszik lenni, ej, be magabiztosnak tetszik lenni... Hát akkor legyünk túl előbb a nehezen! Olvasom: „Szíveskedjék megmondani, eszik-e vagy isszák a Zogut?”

TATUS (*mint aki örül a kérdésnek, lendületesen foga válaszadásba, és minél tovább mondja, annál vehemensebben magyaráz*) Hát kérem szépen, először is nem „a” Zogu, hanem csak Zogu, ő ugyanis Albánia uralkodója volt 1945 előtt, tehát se nem eszik, se nem isszák, viszont meg kell jegyezni, hogy...

KVÍZMESTER (*közbevégná*) Remek! Akkor mehetünk is tovább...

TATUS (*rá se hederítve folytatja*)... hogy a Zogu valószínűleg tévesztett alakja a névnek, a Monarchia közös hadseregében ugyanis, hol az illető már tizenkilenc évesen, magyar ezredesi rangban szol ált, Ahmed Zogu néven szerepelt, mint az első világháború egyik legkeresebb...

KVÍZMESTER Köszönjük, ennyi igazán elég lesz, és akkor...

TATUS ...továbbá Zog nevéhez fűződik 1921-ből a mirditalázadá le-
verése! 1924-ben Szerbia felől szabadcsapatok élén betört az a kor még olasz fennhatóság alatt álló országba, és megbuktatta Fan Noli kormányát, aminek következtében...

KVÍZMESTER Könyörgöm, elég! Köszönjük, ön valóban elképe ztő tudásról tett ta...

TATUS (*zihálva, de egyre vadabban folytatja*)... előbb köztársasági elnök lett, aztán huszonnegyedik első Zog néven király és...

KVÍZMESTER (ordít) Kedves Tatus, elég, köszönjük, hadd mondja el a második kérdést...

TATUS (*a kifulladás határán*)... harmincnegyediken veszi el Apponyi Geraldine grófnőt, akivel... akitől... (*Elfogy a szuflája, elhallgat*)

KVÍZMESTER Hát kérem... Hát ez... Hát mi szólnak? Tapsojzuk meg Tatus. Micsoda parádés válasz! Micsoda tudás! (*Hirtelen váltással*) Igen ám, de a könnyebbik kérdés még hátravan...

FIATALEMBER (*távrol, diadalmasan beordít*) Ugye mondtam?

KVÍZMESTER Mondta, fiatalember, mondta. És mivel a megnyerhető háromfogós ebéd most már tényleg csak karnyújtásnyira van játékosunktól, hadd áruljak el róla egyet-mást: húsleves Buillon mócra,

bevert tojással, tésztaival, rántott hús vegyes körettel, salátával és friss túros rétes.

FIATALEMBER (*szinte nyerítve*) Hallja, Tatus?

KVÍZMESTER Jó, jó, de most már szíveskedjék csöndben maradni, hadd játsszunk tovább! Versenyzőnknek, amint látom, ettől a hangozólaptól szinte csurog a nyála, már bocsnát a kifejezésért, úgy-hogy siessünk a könnyebb kérdéssel!

TATUS Igen, siessünk.

KVÍZMESTER Olvasom. „Van-e olyan, hazánkban is használatos keresztnev, amelyik - ha egy betűt kicserélünk benne - kapcsolatba hozható az imént emlegetett Zogoval?”

TATUS (gépiesen) Zoggal.

KVÍZMESTER A kérdésre tessék felelni.

TATUS (*bosszúsan*) A kérdésnek nincs értelme. Hadd halljam még egyszer!

KVÍZMESTER Sajnálom, de a szabályok értelmében csak egyszer...

FIATALEMBER (*bekiabál*) Most miért csinálja ezt vele? Még a végén rosszul lesz!

KVÍZMESTER Ha magát még egyszer meghallom...

TATUS Ez a kérdés, kérem, mindenestől egy számárság.

KVÍZMESTER Nézze, kedves Tatus, én tiszteltem az ön korát, de... tartózkodjunk az ilyen megjegyzésektől. Tudja, vagy nem tudja? TATUS (*annyira felizgatta magát, hogy kapkodva veszi a levegőt*) Kér-nék egy kis vizet.

KVÍZMESTER Székelt. Vizet. Ismétlést. Nagyon sajnálom! Ön nem tudja a választ, tehát ugrik az ebéd.

TATUS (*hörögve*) Rosszul... vagyok. Vizet...

KVÍZMESTER Tudja, mi lett volna a helyes válasz? Albin! Igazán nem volt nehéz... Zogu: albán, ha egy betűt kicserélünk, az albánból Albin lesz...

FIATALEMBER (*beordít*) Még bekómál! Adjanak neki enni!

KVÍZMESTER Adok én magának rögtön, ha nem fogja be... NŐI HANG (*idősebb, a közönségből*) Jesszusom! Szegény!

KVÍZMESTER (magából *kikelten*) Csendet! Ez nyilvános adás, nem népgyűlés!

NŐI HANG De hát lefordult a székről...

KVÍZMESTER (*meglepetten*) Jé, tényleg. Hogy szabad ennyire a szívére venni, hogy nem nyert...

FIATALEMBER Egy francnyavalyát. Az éhségtől ájult el. Az tuti, hogy ma még nem evett.

MÁSÍK NŐI HANG (*a közönségből*) Van nálam Sirsir keksz! Hozom!

KVÍZMESTER Ne csináljuk a pánikot! Hol az ügyelő? Hol van ilyenkor az ü...

ÜGYELŐ Itt vagyok. Elmegyek szendvicserért a büfébe.

KVÍZMESTER Nem! Előbb az adást kell megmenteni. Ez botrány.

ÜGYELŐ Orvost...? A játékosok közt háromnak „d” volta neve előtt...

KVÍZMESTER Nem! Nem és nem! Érzem, hogy nem ez a megoldás. (*Hirtelen eszébe jut valami, ismét a korábbi lelkendező hangra vált vissza*) Kedves hallgatóink, drámai pillanatok tanúi, akik most hallgatnak minket. Bajban van egy ember! Egy idős ember! Egyelőre a nevét se tudjuk. Nem tartozik játékok nyertesei közé, mi mégis segíteni fogunk rajta. Ha létezik olyasmi, hogy szerencse a bajban, hát ennek az embernek az lesz az életre szóló szerencséje, hogy itt lett rosszul, ami szociális vetélkedőnk adása alatt. Meg fogjuk szervezni a róla való gondoskodást! Élnek a telefonjaink, vonalban a világ, ha kell, élő láncot szervezünk bármekkora távolságra. Lesz itt kérem mindjárt minden. De addig is, mivel ez mégiscsak egy műsor, kérem a stúdiót, adjon be egy kis reklámot, utána pedig - remélhetőleg, máris konkrét eredményekkel - ismét jelentkezem!

REKLÁMHANG (*férfi, tárgyilagos*) Angolul folyékonyan beszélő, harminc évesnél nem idősebb, gasztronómiai ismeretekben perfekt szakácsnőt felvesszünk dél-kaliforniai otthonunkba. Kellemes külső megjelenés előnyben, referenciák szükségesek. Super Happy jelgére várunk fényképes, életrajzzal ellátott válaszokat.

KVÍZMESTER (*harsányan, feldobottan*) Itt vagyok, és mivel tudom, hogy feszült izgalommal várják, miként alakul eszméletét veszített játékosunk sorsa, máris mondom, mi történt az elmúlt percekben: a mentők helikopterén, a rendőrség rohamkocsiján, a honvédség te-repjáróján, a folyamórség gyorsnaszádján máris útban van felénk négy kiváló orvosprofesszor Sopronból, Debrecenből, Mohácsról és Zalaegerszegről, az ötödik pedig, akit a Kútvtölgyi úti kórház hetes számú műtőjéből hoztunk ide, odakint várakozik kollégáira. Játékosunk zavartalan nyugalomban fekszik a stúdió sima padlóján. Megkérdelem ügyelőnket, aki mellette guggol, mi újság, hogy van a bácsi? ÜGYELŐ Enni kér.

KVÍZMESTER Konzílium előtt szó se lehet róla! Köszönöm. Most pedig bejárszunk önöknek egy beszélgetést, amit épp az imént rögzítettünk...

TELEFONHANGI. (*dühös, ingerült*)... 'sten bassza meg magukat! Le-
ég az épület és nem tudjuk hívni a tűzoltókat! Adják vissza a tele...

Durván lekeverik

KVÍZMESTER (*fenyegető nyájassággal*) Kedves stúdió, nem erre gondoltunk!

MAGNÓSLÁNY (*beszól a stúdióba*) Bocsánat, tévedés volt.

KVÍZMESTER Hát igen, technikai munkatársaim is érzik a rendkívüli feszültséget, ilyenkor könnyebben nyúl mellé az ember... Kérjük azt a bizonyos bejárszást!

TELEFONHANG II. (*zsiros férfihang*) Kérem, hallottuk, hogy mi történt az idős emberrel. Mint az Ingenyonyhák és Menhelyek Hálózatát fenntartó Software Kft. vezérigazgatója javasolni szeretném, hogy hozzunk létre alapítványt az illető megsegítésére, és ehhez mindjárt fel is ajánlunk számára egy legújabb típusú számítógépet, természetesen floppykkal, joystickkel, monitorral, printerrel és modulátorral...

KVÍZMESTER (*még a telefonba*) Köszönjük! Nagyszerű gesztus, csodálatos ajándék! Hát kérem, gyors és nagyvonalú hallgatónk jövőtől az elképzelés már megvan, hogyan segítsünk játékosunkon. Van valakinek további ötlete?

Felhangosítva beadják az újból csöngő telefon hangját

TELEFONHANG III. (*monoton női hang*) Itt a Pénzügyminisztérium Kedvezményügyi Főosztálya beszélék. Ha meglesz az alapítvány, mi megadjuk a lehetőséget, hogy az adományok összegét ki-ki levonja az adójából.

KVÍZMESTER Hálásan köszönjük! Íme, egy közhivatal, amelyik villámgyorsan tud intézkedni, ha nagy a szükség. Lehet, kérem, példát venni róla. És lám, lám, az is kiderül, hogy nem csip-csup ajándékok, nem Sirsir kekszék segítenek játékosunkon! Társadalmi összefogás van kibontakozóban... Hoppá, most jövök rá, hogy még nem is tudjuk a bácsi nevét, enélkül pedig hogyan nevezzük el az alapítványt? Na, most kérem mikrofonhoz azt a nagyszájú fiatalembert, aki idekísérte.

NŐI HANG Kiment! Azt mondta, hoz enni az öregnek.

KVÍZMESTER (*bosszúsan*) És adás közben kiengedték? Ez már mindenek a teteje. (*Sóhaj után*) Akkor megkérem ügyelőnket, kérdezze meg a bácsit...

ÜGYELŐ Sajnos megint eszméletlen.

KVÍZMESTER Nézze meg a zsebeit, biztos van nála igazolvány.

ÜGYELŐ Pillanat. Igen... (*Hallani, hogy meghökken*) Hm. A bácsit úgy hívják, hogy Tatusinszky Rafael. Doktor Tatusinszky. Hm. Nyugdíjas, de az utolsó munkahelye... alig látszik a stempli. ELTE, BTK, bal-ki... bal-kán... balkanisztikai tanszék!

KVÍZMESTER (*hüledezve*) Ez biztos?

ÜGYELŐ Itt az igazolványa.

MÁSİK NŐI HANG (*sikoltva*) Él még?

KVÍZMESTER Ne csináljunk itt hisztériát, kérem. Mint tetszenek látni és hallani, mindent elkövetünk a bácsi érdekében. Levegőben, vízben, szárazföldön robnak ide az orvosok. Nos, tehát: kedves hallgatónk, ezennel bejelentem, hogy létrejött a Tatusinszky Rafael Alapítvány. Most még a Lakosság Bankjának segítségével volna szükség, hogy megadhassuk a csekszámlaszámot az adakozni akaróknak. De addig is...

Ismét beadják a kihangosított telefoncsörgést

Halló? Hát ez fantasztikus! Egy pillanat, csak elmondom a hallgatónak, hogy a Lakosság Bankja máris jelentkezett. Kérem, itt ma mindenki felülmúlja önmagát! Igen, ahogy ön diktálja, én rögtön továbbítom az érteke a számokat. Tehát jól figyeljenek: a Tatusinszky Rafael Alapítvány csekszámlaszáma: nulla... nulla... még egy nulla... kötojel... ismét nulla, háromszor nulla, aztán pedig az idei évszám. Köszönjük. Nagyszerű. Viszonthallásra! Bevallom önöknek, kedves hallgatóm, ezt azért magam se hittem volna, hogy ilyen hamar...

Ismét csöng a telefon

Máris? Hiszen ez csodálatos! Halló... Szabad a nevé?

TELEFONHANG IV. A nevem nem fontos, nem azért teszem, hogy reklámot csináljak magamnak. Vállalkozó vagyok, segíteni akarok. A bácsinak, gondolom, munkalehetőség kell. Állás. Nos, ha magához

tér, közöljék vele, hogy bentlakásos portási állást tudok biztosítani a számára, napi háromszori étkezéssel, munkaruhával. Fűtés, mosdási lehetőség természetesen van.

KVÍZMESTER És a fizetés?

TELEFONHANG IV. De hiszen mindene meg lenne...! Ja, még a címet nem is mondtam. Soponyafürdő, Szagospart utca egy. (*Kattanás, le-
teszi a kagylót*)

KVÍZMESTER Hát kérem, mindenesetre egy lehetőség...

Újra csöng a telefon, ettől már valóságos eufória tör ki rajta

Ezt a lelkesedést! És még erre az országra mondják, hogy rossz a közérzete! Halló, itta Derüt sugárzunk vetelkedő...

TELEFONHANG V. (*borízú férfihang*) A Magyarországi Magyar Magyarok Pártjának ügyvezető elnöke beszél. A segítségre szoruló bácsi nevéből arra következtetünk, hogy magyar emberről van szó. Szabadna azért megtudnunk az anyja nevét?

KVÍZMESTER Ostorhegyi Izabella, ha ez megnyugtatja önt.

TELEFONHANG V. Kérem, nekünk jogunkban áll tudni, kinek juttatunk segítséget! Nos, pártunk ezennel felajánlja, hogy Tatusinszky Rafael soron kívül beiktatja tagjai sorába, és egy teljes év erejéig felmenti a tagsági díj fizetésének kötelezettsége alól! Ezen túlmenően, szintén egy esztendeig, ingyen küldjük meg számára lapunkat, a Magyar Igzenet.

KVÍZMESTER Játékosunk nevében is köszönjük. Szinte áradnak az önzetlen segítségnyújtás gesztusai stúdiónk felé! Mindjárt megkérdezzük telefonoskisasszonyainkat, mostanáig mennyi pénzt ajánlottak fel az alapítvány javára...

RENDEZŐ (*beszól a stúdióba*) Megérkeztek a professzorok.

KVÍZMESTER Kedves hallgatónk, nyilvános adásunk helyszíne most bizonytalan időre egy orvosi konzílium helyszínévé alakul át. Gondolom, velünk együtt izgulnak az eredményért, és megvárják, amíg újból jelentkezhetünk. Addig pedig egy kis reklám, azután zene!

REKLÁMHANG (*fiatal női hang, azt imitálja, mintha barátnői fülnek szóló, bizalmas történetet hallanának*) És képzeld, ez nem száll le rólam, mindennap föl hív a legváratlanabb időkben és minimum egy órát föl tart. Mindezt csak azért, mert az ember sose tudhatja, ki hívja telefonon? Nahát, nekem ebből elegendő lett. (*Ettől kezdve átvált kikiáltói modorra*) Felszereltem a lakásomba a világ legcsodálatosabb találmányát, a Suspicion Kft. által forgalmazott VIDEOFONT! Ha csörög a telefon, a hozzá kapcsolt képernyőn látom, ki az, aki hív, és ha nem akarom, nem vagyok neki otthon. Ne feledjék: elfoglalt embernek csakis Videofon a Suspicion Kft.-től!

Ismét a technikai helyiség

KVÍZMESTER (*mintha nyújtózkodás közben nyögdécselne, aztán felszabadultan kitör*) Gyerekek...! Hát ez, ez az egész... Voltak meleg pillanatok, mi? De azokból is hogy kijöttünk! Esküszöm nektek, nem tudom, mihez kezdünk, ha nincs ez a szerencsétlen trotyi. Ekkora szenzációt...! Ilyet előre megrendelni se lehet. Képzelték el, ha az adás után esik össze. Az lett volna csak a pech, mi? Nincs alapítvány, nincs millió telefon... (*Hirtelen átmegy fenyegetőbe*) Kisanyám, mi volt az az aljas hűzás a basszameges telefonnal? Ugy kirugattak, hogy lábod se éri a földet! Engem akarsz kicsinálni? Aki harminc éve vagyok a cégnél, és bérelt helyem van a kormánygépen? (*Erről megint más jut eszébe*) Apropó, telefonálnom kell. Csendet kérek. Nagy csendet, világos? (*Tárcsázás után*) Bocsánat, csak én vagyok. Sikerült meghallgatni? (*Vár*) De hát ez félreértés! Nem volt olyan. Senki se fogja emiatt azt gondolni, hogy nálunk éhező nyugdíjasok ájuldznak... Épp ellenkezőleg! Az emberekben az marad meg, hogy micsoda összefogás... Özönlöttek a segítőkész telefonok! Igen. Az derült ki, hogy működik az ország. Hogy mindenki gyors és készséges. (*Megint vár*) Becsületszavamra. Ez mind az utolsó félórán... Igen, miután elájult. Megmozdult a fél ország! Alapítványt csináltunk, ott, adás közben. Hogyne, örömmel. Megvan szalagon, bármikor... Nem túlzok, diadalmenetté vált! Tessék nekem elhinni, ez az ország ilyen jó bizonyítványt nem tudom mióta nem állított ki... Komolyan. Millió tanúm van rá. Bátran tessék megkérdezni. Köszönöm. Átadom. Nekik is. És ugye... Igen, holnap. Mindennap két óra lenne. Két óra derül! Köszönjük... (*Leteszi a kagylót*) Na, gyerekek. Teljes győzelem! Sajnos elhívták, amikor az öreggel a baj történt. A végét nem hallotta. Rém dühös volt először, hogy már mi is depresszív... Aztán hallhat-tátok, mindent megfordítottam.

TECHNIKUS Bocs, hogy közbeszóllok. Mi legyen? Kifutott a reklám, lement két zene...

RENDEZŐ Nyomj egy harmadikat. Még küszködnek.
KVÍZMESTER (*nagylelkű elhatározással*) Az a helyzet, hogy számolni akartam veletek; hogy tudtatok ilyen rémes alakokat kiválogatni, és pont az első adásra...! Hogy nem vettétek észre, micsoda sunyi dolgok vannak becsempészve a kérdések közé... De hát minden jó, ha a vége jó, spongyát rá! Ügyelőkém, édesem, szíveskedjél a büféből hozni nekünk... hányan is vagyunk? Zepcig, zipcig, cvancig: öten. Őt üveg jegelt pezsgőt, süteményt, édeset meg sósat, és egyáltalán, nyilatkozatok csibéim: ki mit szeretne?
RENDEZŐ Én azt, hogy jöjjön már a lekonferálás.
MAGNÓSLÁNY Kösz. Nekem nem kell semmi.
KVÍZMESTER Hogyan? Ha itt valakinek följebb állhat, az én vagyok. De oké... Ha nem, hát nem. Ügyelőkém, akkor négy üveg pezsgő rendel, plusz estébé.
TECHNIKUS (*felkel, az ablakon átnéz a másikhelyiségbe*) Azt hiszem, az orvosok befejezték.
KVÍZMESTER Szóval menjek?
RENDEZŐ (*ő is átnéz*) Inkább ne. Most viszik el a bácsit.
KVÍZMESTER (*szórakozottan*) Mentők... nemtők?

A kérdése után kínos csend, Rendező és Magnóslány el is fordul

TECHNIKUS Ezek hullaszállítók.
RENDEZŐ Exit. Vagyis: vége. (*A közönség felé fordul*) Nem értik? Vége a cirkusznak. Vége. Vége. Vége.

SZABÓ ÁGNES

A nostradamus toronyőr

SZEREPLŐK:

EGYIK FÉRFI, 40 év körüli
MÁSİK FÉRFI, 40 év körüli
SVÁJDLEROLÓ, 20 éves
OIDIPUSZ KIRÁLY
REMETEASSZONY, 40 év körüli

Játszódik valahol térben és időben

EGYIK FÉRFI Te keversz.
MÁSİK FÉRFI Oké!
EGYIK Na, gyerünk, igyekezz már!
MÁSİK Addig keverek, ameddig én akarok. EGYIK Mit képzelsz, meddig ülsz még itt? MÁSİK Azt hiszed, jobb havert találhatsz?
EGYIK Osztasz vagy vitakozunk?
MÁSİK Tök az ágyú.
EGYIK A fenébe is, milyen lapok!
MÁSİK Hívjál!
EGYIK Mi van?
MÁSİK Süket vagy?
EGYIK Te meg barom!
MÁSİK Ezt nézd meg!
EGYIK Ütöm. Viszem.
MÁSİK Csaltál, most hétszentség, hogy csaltál! EGYIK Miért, talán belelátasz a fejembe? MÁSİK Nem volt ászod, mert mind nálam van.
EGYIK Úgy nem is lehet kártyázni. Te megint el akarod nyerni a nadrágot.
MÁSİK Eddig mindig visszaadtam, nem? EGYIK Hamis kártyával játszol.
MÁSİK A te ötleted.
EGYIK Én egész másképp képzeltem, szabályosan. MÁSİK Megmondtam, hogy marhaság. EGYIK Mert te csalsz!
MÁSİK Unom a snapszlit, érted, unom! Focizzunk. EGYIK Jó.
MÁSİK Majd felfújom a labdát.

EGYIK Kész vagy?
MÁSİK Aha. Füttyülhetsz.
EGYIK Jön a vonat?
MÁSİK Mi lesz már?
EGYIK Előbb döntsük el, hogy ki a játékos, és ki a bíró.
MÁSİK Egyedül játszszak magam ellen? EGYIK Ketten nem lehet focizni se. MÁSİK Állj a kapuba! Figyelj, lövök. EGYIK Mellé.
MÁSİK Már hogy ment volna mellé? EGYIK Én azt gondolom.
MÁSİK De hisz ott csorgott be a lábad között.
EGYIK Játsszunk snapszlit, ez így nem igazságos.
MÁSİK Ne mondd, és ugyan miért?
EGYIK Nem a gól miatt. De te sokkal erősebb vagy nálam.
MÁSİK A focihoz ész kell ám, aranyapám!
EGYIK Meg tudod, meg láb is.
MÁSİK Betojtál egy lövéstől? Hát ezt figyelj meg!
EGYIK Jaj, te állat, jaj, jaj, a tököm!
MÁSİK Kettő null a javamra.
EGYIK Kettő nulla. Így mondják, kettő nulla.
MÁSİK Mekkora pofád van, ha épp nem nyögsz.
EGYIK Te meg egész értelmes fickó vagy, amikor éppen nem focizol.
MÁSİK Oké, na, fogjunk kezét.
EGYIK Ping, pong, ping, pong...
MÁSİK Mit csinálsz?
EGYIK Egyedül pingpongozok.
MÁSİK Nem vennél be engem is?
EGYIK Nem lehet, most nyeresre állok. Figyelj, micsodajobbegyenes!
MÁSİK Az a bokszban van.
EGYIK Rosszul tudod.
MÁSİK Tenyeres van, fonák meg pörgetés meg...
EGYIK Ping, pong...
MÁSİK Mi van?
EGYIK Most elgurult a labda.
MÁSİK Várj, mindjárt megkeresem.
EGYIK Hagyj már békén!
MÁSİK Veled nem lehet játszani se.
EGYIK Én fogok győzni.
MÁSİK Hogyha akarod, elnyerheted a nadrágot.
EGYIK Láttad, milyen szerva volt?
MÁSİK Egy pancser ütés.
EGYIK Mit bámulsz bele a gondolataimba?
MÁSİK Te csak pötyögtetsz. Na, idefigyelj!
EGYIK A pingpongot én találtam ki, és kizárólag én játszhatok vele.
MÁSİK Ping, pong, ping, pong...
EGYIK Háló, így teljesen szabálytalan!
MÁSİK Irigyled ezt a jobbegyeneset?
EGYIK Bokszt, igenis, hogy bokszt!
MÁSİK Ha úgy akarom.
EGYIK Veled nem érdemes játszani.
MÁSİK Ugyan miért?
EGYIK Mert képtelen vagy veszíteni, baszd meg!
MÁSİK Mert kölcsön vettem a pingpongodat?
EGYIK A pingpong kizárólag az én ötletem.
MÁSİK Egyedül rohagálsz körbe-körbe?
EGYIK Mi közöd hozzá?
MÁSİK A haverom vagy.
EGYIK Haver neked az öreganyád!
MÁSİK Bepörögtél?
EGYIK Be.
MÁSİK Szép kis ütés.
EGYIK Ne nézz, zavar.
MÁSİK De hisz neked szurkolok.
EGYIK Nincs szükségem nézőseregbe.
MÁSİK Csak egy kicsit... mintha a világbajnokságon lennénk.
EGYIK Nem mutogatom fűnek-fának az asztalomat.
MÁSİK De a siker szép!
EGYIK Elvakít ez a sok reflektor.
MÁSİK Szerválj, mire vársz?
EGYIK Inkább elfelejtem az egész szettet.
MÁSİK Föladod?
EGYIK Játsszunk inkább snapszlit!
MÁSİK Értsd meg, unom.
EGYIK Maccsom már van. Borítok.
MÁSİK Elég!
EGYIK Elég?
MÁSİK Elfelejtet az egész szettet?
EGYIK Kontra.

MÁSİK Figyelj!
EGYIK Rekontra.
MÁSİK Komolyan akarok beszélni.
EGYIK Szubkontra.
MÁSİK Mórkontra.
EGYIK Fedák Sári.
SVÁJDLEROLÓ Hé, ti ott! Kik vagytok?
MÁSİK Vigyázz, egy svájdleroló.
SVÁJDLEROLÓ Ponyimájes dajcs or inglis? Káren ti béles?
EGYIK Nem vagyunk külföldiek.
MÁSİK Idevalók vagyunk.
SVÁJDLEROLÓ Látom, naponta itt téroltok.
EGYIK Megeşik, de senkinek nem használunk.
SVÁJDLEROLÓ No, hát azért!
MÁSİK Aztán meg régóta eltévedtünk.
SVÁJDLEROLÓ Es azóta māt?
EGYIK Bizony.
MÁSİK Bizony.
SVÁJDLEROLÓ És nem félték attól, hogy berezeltek? Annyi itt a csönd, akár egy feneketlen gábis.
MÁSİK Megszoktuk már, meg játszani is szoktunk.
SVÁJDLEROLÓ Játsszani?
EGYIK Fejben.
SVÁJDLEROLÓ Az prima lehet.
MÁSİK A haverom mindenféle szabályokat tud kitalálni.
EGYIK Ugyan, csak egyszerű gondolkodó vagyok.
MÁSİK Minek szerénykednék egymás előtt?
SVÁJDLEROLÓ És te mit tudsz?
MÁSİK Béliint?
SVÁJDLEROLÓ Rosszul hallottad. Te mihez értesz?
MÁSİK Mondhatnám semmihez, de ahhoz igen nagyon.
SVÁJDLEROLÓ En meg tegnap múltam húsz, és még mindig megoldatlanok a világ problémái.
EGYIK Ó, mi itt csak elüldögélünk.
SVÁJDLEROLÓ És aztán meg káré?
MÁSİK Ugyan, dehogy!
SVÁJDLEROLÓ Szemmel kell tartalak benneteket, pedig azén munkám nem orvosság.
MÁSİK Mi mást tehetnénk, mint hogy itt maradunk.
SVÁJDLEROLÓ Rádadásul ez a nap is szerdával kezdődik, már napok óta szerda van, pedig utálok a szerdát. A Fúrós Józsi szerencsés, folyton szombatra ébred, akkor nem kell dolgozni.
EGYIK Csak meghúznánk itt magunkat, hogyha lehet. Nekünk mindig, hogy milyen napon. Hol világos van, hol meg csillagok ragyognak. Kártyázunk, néha meg énekelünk...
SVÁJDLEROLÓ Nem tudjátok ti, mi az élet!
MÁSİK De nem is vagyunk rá kíváncsiak.
SVÁJDLEROLÓ Csak marter. Egész nap itt kusztoltok.
EGYIK Meg tisztulunk is.
MÁSİK És nagy becsben tartjuk a törvényeket.
SVÁJDLEROLÓ Hazudtok, mint a kanpé, ezért járhattok így szabadon.
Hát mihez kezdtek ezzel a fene nagy szabadsággal?
MÁSİK A múltkor például beszélgettünk.
SVÁJDLEROLÓ Kivel?
MÁSİK Hát csak úgy, egymás között.
SVÁJDLEROLÓ Nagy kibirtók vagytok ti, annyi má szent!
EGYIK Ne hidd, hogy bárkitől sajnáljuk a munkát. Hírből ismerünk sokféle mesterséget.
SVÁJDLEROLÓ Úgy? Én ki vagyok?
MÁSİK Azt én pontosan nem tudhatom.
SVÁJDLEROLÓ Nem akartok felelni? Félsz? Na, monddad, mi van?
EGYIK Meghúznánk itt magunkat.
SVÁJDLEROLÓ Miközben másnak a nyelve kilóg.
MÁSİK Egyszer már majdnem dolgoztam is. Körbe-körbe forgott egy üvegbura...
SVÁJDLEROLÓ Aztán?
EGYIK Mi van?
MÁSİK Elszédültem, kész.
EGYIK Pedig a dolgozás nemes dolog.
MÁSİK De mi igazán semmihez se értünk. Próbálkoztam tiranné!
EGYIK Én meg barnarát. És látod, mi lett.
SVÁJDLEROLÓ Idióta flótások! Csak jártatjátok a kenyéresöt. Én meg cipelem a svájdler, svájdlerolok. Beletöltöm a csörmét, na, most dumáljon, hogyha eddig fászerolt! Nézem, mi maradt, kicsit sajnálom a kermót. A hasznosítható hulladékot kiszapulom, megyek, húzom a spórnit.
EGYIK Drága mesterség!
SVÁJDLEROLÓ Nem mondhatnám, hogy megfizetnek, pedig csupa mocskok az ingem, a szagokról meg ne is beszéljünk.

MÁSİK Szagok? Hát vannak szagok?
SVÁJDLEROLÓ Egyszer a Rojtos Bubó bejött hozzám sajdézni, de már a második menetben kidobta a taccsot. Mondtam is neki: Te conkos! Mért születél ekkora fejjel, hogyha nem bírsz mérolni? Csak vigyorgott azzal a tenyérbe mászó pofájával, hogy ő inkább trógerol, de nem káburi méráz, itt csak rohadják meg én.
EGYIK És te túrted? Isten bizony?
SVÁJDLEROLÓ Persze könnyen beszél a Bubó. Az anyja alszik helyette, s olyan veszettül jól csinálja, hogy már három hét óta vasárnap van náluk. Az én anyám meg régóta kornyelézik, vedeli a bort, nem is nagyon jön el hozzám soha. Hát így finnyáskodjon a Bubó, különben nyalja ki a seggem!
EGYIK Rég dolgozol?
SVÁJDLEROLÓ Kuss te balfánc! Csak nyáltolók vagytok, idegenek!
MÁSİK Idevalók vagyunk, már mondtuk imént.
SVÁJDLEROLÓ Örüljete, hogy jó kedvemben vagyok!
MÁSİK Mi mást tehetnénk?
SVÁJDLEROLÓ Aztán kotródjatok el minél előbb, mert hamarosan kezdődik a műszak.
EGYIK Hová kotródjunkt?
SVÁJDLEROLÓ Tudom is én! Te vagy a gondolkodó.

A svájdleroló gép hörgések és sikolyok kíséretében megkezdí zajos működését. Ez a zaja továbbiakban minden olyan jelenetben felbukkan, amelyben a Svájdleroló nem szerepel

MÁSİK Elment?
EGYIK Ei.
MÁSİK Szemet szúrtunk neki is.
EGYIK Csak nem képzeled, hogy rosszat jelent?
MÁSİK Hogy érted azt, hogy nem képzelem?
EGYIK Néha annyira zavarosnak látszol.
MÁSİK Rágalom.
EGYIK Elöttem mért tagadod?
MÁSİK Kémkedsz utánam? Vagy mi az oka? El fogsz árulni?
EGYIK Elég legyen! Játsszunk snapszlit!
MÁSİK Most nem akarom.
EGYIK Ennyire bepörgetett a Svájdleroló? Hiszen csak azt mondta, ta-
karodjunkt. És te is tudod, hogy hányszor mondta. Így volt tegnap is, meg tegnapelőtt. És még mindig itt vagyunk. Mért szartál be?
MÁSİK Szerinted minden nap így alakul?
EGYIK Mért lenne másképp? Azt hiszem, tetszünk neki.
MÁSİK Milyen szerencse: igényt tart ránk.
EGYIK Most nincs igazad. Idejön reggelente, és beszélgetünk.
MÁSİK Te meg pítizel neki: csak egy kis haladékok...
EGYIK Mi tovább élünk, ő szórakozik. Ezért még nem kell üvöltöni!
MÁSİK Sosem értesz meg.
EGYIK Azért, mert folyton magyarázkodsz. Talán bizony filozofáljunkt.
Vagy mindjárt térjünk át diplomáciai társalgásra. A te agyadnak éppen elég, hogy megtanítottam a Svájdleroló nyelvét, és néhány játékszabályt. Művelődtél mellettem.
MÁSİK Meghallgatsz végre?
EGYIK Napok óta már mást se teszek. Tied a labda, és rendben van, estig tied lehet a pingpong. En ma egészen új dolgot eszelek ki. Bábukat formálok. Harminchatot.
MÁSİK Ugyan, hallgass már!
EGYIK A bábukra még hiába fáj a fogad.
MÁSİK Nem a fogam fáj, hanem itt felül, belül.
EGYIK Ajaj.
MÁSİK A látomások nem hagynak pihenni éjjelente. Véres és zavaros képek jönnek elő.
EGYIK A fejedben lagnának benn a képek?
MÁSİK A szemem előtt is minden összezavarodik... és a bizonyosság, hogy tudnom kell, tudnom lehet...
EGYIK Ugyan mit?
MÁSİK Hát a jövőt, mindent, ami ezután történni fog.
EGYIK Marhaság! Az ember nem beszélhet jövendőként az almairól.
MÁSİK Mért nem értesz meg... én nem álmodok... és ez elviselhetetlen. Szeretnélek fölébresztetni, de félek, hogy meg fogsz gyűlölni a képek miatt.
EGYIK Mért neked vannak képeid? Hol ér az annyit, mint azén képzeletem?
MÁSİK Hajnalban a félelemtől vacogva itt kuporgok... és kérdem magamtól, ugyan miért... mért félsz a barátodtól, a Svájdlerólótól, a fénytől... mért félsz mindentől, ami csak tebenned van. És látom, hogy alszol, és rajtam kívül ehhez az egészhez senkinek nincsen köze.
EGYIK Talán bizony örülnöm kéne, hogy hallucinálsz?
MÁSİK Ó, nem. én előre érzem, amit tenni és tudni fogok.
EGYIK Előre látod a lapjaimat?
MÁSİK És látom, a labda merre gurul.

EGYIK És látod, hogy mikor veszíthetek?
MÁSİK Hát persze. De mindez semmi ahhoz a szörnyűséghez k pest...
EGYIK Mindig tudtam, hogy hamiskartyás! Láttam rajtad az első pillanat-
tól! Csaló vagy, simlis! Minden tönkrement, mindent elrontottál! MÁSİK
Képzeld csak el, hogy éjjelente, abból a káoszából, ami nekünk a vi-
lág...
EGYIK Hallgass!
MÁSİK El kell mondanom valakinek.
EGYIK Azt, hogy füttyülsz a játékszabályokra? Hogy neked csak egy láto-
más kell az ellen, amin én egész nap gondolkodom? Szemembe aka-
rod mondani, hogy becsapható vagyok?
MÁSİK De hát ez nekem se jó, de mit tehetnék?
EGYIK Bevallhattad volna.
MÁSİK Tényleg? És ki ült volna le velem ezek után?
EGYIK Na, ja, a látók úrnak a balek aranyat ér. Megsimogatja azt a zava-
ros buksiját, mert szegény jövődömdöndő boldogtalan! Különben se te-
hetek olyat, amit te előre ne tudhattál volna. Semmi kockázat. Nekem a
titkaidat elmondhatod. Hiszen, ha feladnálak, ha elárulhatnálak, ha to-
vább élhetnék, mint ahogy te, biztosan nem mondd el.
MÁSİK Azt gondolod, ilyen egyszerű?
EGYIK Úgy játszom, ahogy te elképzelted.
MÁSİK A segítségedet kértem és nem egyebet.
EGYIK Egyebet? Többet, mint gondolataim s a cselekedeteim szabad-
sága? Mikközben persze homályos látomásokra hivatkozol. MÁSİK Nem
bízol bennem?
EGYIK Minek?
MÁSİK Rendben van. Tessék! Úgyis ott jön a Svájdleroló. Pitizé! Talán
elfuthatsz, ha feladsz neki. Na, mi van, mi van? (Távolabb megy)
SVÁJDLEROLÓ Veszes az újabb csörmét. Újra ezek az unalmas, lélek-
telen mozdulatok. Mintha nekem nem lenne pérum. Pedig felvételiztem
is az egyetemre. Fújtam fejből a Korneye permerát!
EGYIK A barátom bosszús. Ne törődj vele!
SVÁJDLEROLÓ Hé, te vaktés!
EGYIK Engedd, hadd menjen!
SVÁJDLEROLÓ Hát ennek meg mi baja?
EGYIK Azt hiszem, bánata van.
SVÁJDLEROLÓ Meg az se mindegy, az ember mikor milyen csörmét kap.
Én ezzel az apró pampóval kínódhatok, dupla annyit dolgozom, mégis
kevesebbet keresek, mint a Kirzi. Ő félóránként jó, ha betöm egy hatal-
mas nagy pirkít. Azt mondják, hogy ahhoz nagyobb erő kell, de bánja a
fene, ha itt kell legyek egész nap.
EGYIK Mondd, te hiszel a látomásban?
SVÁJDLEROLÓ Mi kell, apám, he, fejre estél?
EGYIK Hogy hiszel-e benne, az érdekel. Szerinted lehet-e megállmodni,
tudni azt, ami még nem történt meg?
SVÁJDLEROLÓ Hát ezt te honnan tudod?
EGYIK Mit?
SVÁJDLEROLÓ Hogy tudsz kitalálni ilyen ostoba kérdéseket?
EGYIK Ami nincs, az nincs?
SVÁJDLEROLÓ Hát úgy valahogy. Különben is, hogy jössz ahhoz, hogy
vizsgáztassál? Okosnak képzeled magad, mi?
EGYIK Nem tehetek róla, néha elszabadul a fantáziám. SVÁJDLEROLÓ
Szóval felheccelted a barátodat, krampu? Most meg jó lesz a Svájdleroló!
Hát ebből te nem eszel!
EGYIK Ugyan, dehogy!
SVÁJDLEROLÓ Vigyázz, ha itt rendbontás történik, én mind a kettőtököt
vágokmerni.
EGYIK De hisz szó sincs semmilyen rendbontásról.
SVÁJDLEROLÓ Ja, te azt hiszed, hülye vagyok, mert csak ilyen mur kára
alkalmaznak. Nagyon lenézel, és nagy a pofád!
EGYIK Félreértettél.
SVÁJDLEROLÓ Pákondének, ha lenne időm!
EGYIK Én azt hittem, van kedved beszélgetni.
SVÁJDLEROLÓ Veletek? Most már igazán röhögnöm kell.
EGYIK Hát akkor mért nem röhögsz?
SVÁJDLEROLÓ Nekem te ne dirigálj! Dirigálj inkább a haverodnak!
Mondd neki, álljon ide és vidámodjon!
EGYIK Azt nem tehetem.
SVÁJDLEROLÓ Látni akarom egyszer a röhögését. Na, mi van, kisapám,
semmit se tudsz?
EGYIK Honnan tudnám, hogy mire képes?
SVÁJDLEROLÓ Csak megtesz érted annyit, hogyha még viszont akar
látni.
EGYIK Viszont?
SVÁJDLEROLÓ Hogyan?
EGYIK Te engem kólú?
SVÁJDLEROLÓ Úgy is mondhatjuk. Na, mi van, haver? Már nem is kell
neked az én fene nagy barátságom? Már nem akarsz velem beszél-
getni?
EGYIK Ó, te boldog vagy.

SVÁJDLEROLÓ Csak ez a szerda, csak ez ne volna, most érkezik a nagy
szállítás.
EGYIK Azért mégiscsak irigyellek.
SVÁJDLEROLÓ Tavaly ígérték valami kitüntetés, mert most nagy divat,
hogy kitüntetik az embert a huszadik születésnapjára.
EGYIK Ja, neked könnyű.
SVÁJDLEROLÓ Azt mondta itt az egyik öreg zati, meg vannak a munkám-
mal elégedve, csak egy kicsit sűrűbb lehetne a réru. A franc se tudja
kipálni, mikor a gépben meglazult egy csavar! Ha egyszer a Tam Feró
erre téved, szólok neki biz' isten. A Markóét legutóbb ő csinálta,
svájdlerol is primán.
EGYIK Annyira mindegy, hogy mit akarok. Lehet így élni?
SVÁJDLEROLÓ És te akkor máler? Fogadjunk, pontosan kitervelted!
EGYIK Szép kis alak vagyok.
SVÁJDLEROLÓ Állj ide! Most mért nem röhögsz?
EGYIK Nem sikerül.
SVÁJDLEROLÓ Próbálj meg legalább vigyorgni.
EGYIK Szépen kérlek, eressz el.
SVÁJDLEROLÓ Kiabálj csak! Segítség!
EGYIK Eressz el, nem teszek semmi rosszat.
SVÁJDLEROLÓ Igazán? Ne mondd! És miért, miért?
EGYIK Mert félek tőled.
SVÁJDLEROLÓ És még?
EGYIK Mert félek a barátomtól. Azt lehet?
SVÁJDLEROLÓ Lehet.
EGYIK És félek magamtól. Félek, hogy rosszat mondok. Vagy mire kimon-
dom, már nem ugyanaz, és ettől újra csak félni kezdek. És félek a kép-
zeletemtől, amelynél erősebbek az izmaitok.
SVÁJDLEROLÓ Hát akkor fogd be a szád, és hallgass!
EGYIK Igen.
SVÁJDLEROLÓ Rend legyen itt, hogyha még egyszer visszajövök.
EGYIK Minden úgy lesz.
SVÁJDLEROLÓ Becsüljétek meg magatokat!
EGYIK Mindenben engedelmeskedünk.
SVÁJDLEROLÓ No és semmi ravaszság! A sóger leüzent, hogy megnézi
ma a gyárat. Svidlig, hogy a kitüntetés nem is jut az eszébe!
MÁSİK Na, mi van, mi van?
EGYIK Itt hagyta. Mondd meg, hogy mért hagyta itt?
MÁSİK El akartál árulni.
EGYIK Tudod nagyon jól, hogy ez nem igaz.
MÁSİK Csak azt tudom, hog nem tetted meg.
EGYIK Persze, te mindent előre tudsz. Miért hagyta, hogy így kínozzon.
MÁSİK Úgyse nem esett komoly bajod.
EGYIK Számítottál rá! Nemes bosszú. Te közben elfordíthatod az arcod.
MÁSİK A jóslat ellen nem lehet védekezni.
EGYIK Persze, hiszen ezek a te jóslataid. Fontosabbak, mint egy magam-
fajta.
MÁSİK Ne légy igazságtalan. Én mindig elfogadtam a játékszabályokat.
EGYIK Mert én azonos esélyt adtam mindkettőnknek.
MÁSİK A jóslat is adhat közös esélyt.
EGYIK Mire?
MÁSİK A halálra... vagy a győzelemre.
EGYIK Te győzhetsz, ha egyszer engem ő magával visz.
MÁSİK Hiszen nem történt komoly bajod.
EGYIK No és nem fog történni soha? Soha?
MÁSİK Mit akarsz tőlem? Úgy szeretnék mindenben változtatni. De az ál-
maim súlyosabbak, mint a valóság.
EGYIK Persze, mert valami elérhetetlen távoli van mögöttük, amiben mi
már nem részesülünk. Hát szarok én arra a valamire. Itt akarok élni,
most.
MÁSİK Bárcsak tehetném...
EGYIK Ezáltal persze majd halhatatlan leszel, emlékeznek rád, te voltál,
aki a valamit megjósolta. Pedig csak az kéne, itt légy, mikor a Svájdleró-
ló...
MÁSİK De ha külön életre kel, ami bennem van?
EGYIK Együtt tudnánk ellene védekezni!
MÁSİK Nem tudtuk-e eddig is, hogy elpusztulunk?
EGYIK De én nem gondolok rá. Én nem akarom látni azokat az idegen va-
lamikori életeteket... se a városokat...
MÁSİK Kénytelen vagyok látni a pusztulásuk.
EGYIK Sem a fákat, a tengereket. Kartyáznai akarok, focizni, pingpongoz-
ni... mert ez itten a valóság, meg az, hogy veled vagyok, az én valami-
kori barátommal.
MÁSİK Kértem, hogy segíts. És meghallgattál?
EGYIK Elhallgattalak, de ennél többet már nem tehetek.
MÁSİK Itt hagysz? Magam?
EGYIK Mit akarsz még? A játékszabályokat? Amiket eztán fogok majd ki-
találni? Szabályokat, melyek elirányítanak a rendezetlen dolgok között?
MÁSİK En csak a nyugodt álmaimat szeretném visszakapni. Emlékszel?

Amikor a földön feküdtem temellett a városok árkaiban. Bárhol, ahol utolért az éjjel. Es szeszről álmodtunk meg bordélyházzról, kártyáról...

EGYIK Lóversenyről.
MÁSÍK És mindenről tudtunk egy disznó viccet.
EGYIK Szép volt.
MÁSÍK Meghallgatsz?
EGYIK Nemet mond rá a jóslat?
MÁSÍK Igen, nemet.
EGYIK Osszál.
MÁSÍK Ossz.
EGYIK Jó, akkor megkeverem.
MÁSÍK Mi lesz az ágyú?
EGYIK Nem tudom, széjjelszörtam a lapjaimat.
MÁSÍK Vigyázz, nehogy a folyóba fújja a szél.
EGYIK Nincs is folyó.
MÁSÍK Nem látod?
EGYIK Szegény bolond, hát hová mennék innen?
OIDIPUSZ KIRÁLY Nem zavar, hogy fáradt testemet pihentetem?
EGYIK Merre vagy?
KIRÁLY Itt üldögélek egy fa tövében. Ne, még ne űzz el, a sorsom úgyis a számkivetés.
MÁSÍK Gyere közelebb, és mondd a neved!
KIRÁLY Óidipusz vagyok, görög király.
EGYIK Vigyázz, még összetöröd magad.
KIRÁLY Szemem világa elsötétült. Az emberinél hatalmasabbak az istenek törvényei.
MÁSÍK Elvették talán a látásodat?
KIRÁLY Magam bűnhődöm vakaságomért vakon. De most már bizony enni is adhatnak.
EGYIK Enni?
KIRÁLY Csak nem képzeled, hogy ingyen szórakoztatlak történeteimmel? Vándorlásaim során nekem is élni kell valamiből. Kintornához nem értek, bár kínom volt, nem is kevés.
MÁSÍK És hogy viselik száműzöttségi hábotodat?
KIRÁLY Mindenki megvan a magatartással elégedve. Még versengenek is, hogy kié legyenek.
EGYIK Akkor nem mondhatod, hogy nincsen hazád.
KIRÁLY Az én hazám csakis a jóslatban keresendő.
MÁSÍK Jósolni tudsz tán?
KIRÁLY Végzetet magamnak s családomnak? Elvégzi azt az idő maga. Elvégzi azt a történelem, megjósolja, mit múltam mögött jóslatként felmutatni tudnék, mi velem együtt pusztul, ha elpusztulok. Nem vagyok-e jóslat hát önmagam is nektek?
EGYIK S nem próbálsz dacolni végzetteddel?
KIRÁLY Mért tenném? A fájdalom, a kín komoly szerep. Szembenézni magunkkal, végzetünkkel.
MÁSÍK Vak tekinteted az égbe irányít?
KIRÁLY Vezet az istenek felé, mit nem láthatok. A láthatatlannál nincsen cáfolhatatlanabb bizonyosság.
EGYIK De a szenvedés hallgatásodat nem oldja fel?
KIRÁLY Ugyan miféle szenvedésem? Hogy magamba nézek, és az istenek jóslata bámul vissza? Talán az ürességet látni, annak vázát, aki lehetnék, jobb?
EGYIK Felfoghatatlan.
KIRÁLY Inni is szeretnék.
MÁSÍK És sorsod eltűni képes lehetsz?
KIRÁLY Igen, azt hiszem, képes vagyok. Bár eleinte, főleg ifjúkoromban, finnyáskodtam. Azt gondoltam, gonoszság, hogy én elpusztulok vagy bünt veszek magamra. Ma már látom, ez is egyfajta kötelesség.
EGYIK Vétkezni?
KIRÁLY Vétkezni jó, s mondhatnám megmozgatja a fantáziát. Képzeld csak, miképpen élhettem volna otthonomban, magányra ítélve, mint uralkodó, pompában, békeességben. Hány unalmas éjszakát virrasztottam végig célok nélkül.
MÁSÍK Arra vártál, hogy a jóslat majd beteljesül?
KIRÁLY Magától? Ugyan! Ez esztelenség! Nekem kellett azt véghezvinni, ami a kimondott szavakban állt. Csak nem hiszel manókban, tündérekben? Hogy majd jön a csoda, s hirtelen minden beteljesül?
MÁSÍK Miféle jóslat az, amely képtelen valósággá válni?
KIRÁLY Az istenek jóslata, az isteneké.
EGYIK Istenek dolgába avatkozol?
KIRÁLY Milyen naiv vagy! S nyilván egyszerű származású. Ez távol tart attól, hogy mindent megértés.
MÁSÍK Mondd hát, ha eddig nem kíméltél minket!
KIRÁLY Szóval szükségszerűen hinnünk kell istenekben. Ezt én is tudom. És tudja mindenki, aki a világon él. Tudja, ámde bizonyítani cseppet sem felesleges, mert a bizonytalanság zavart és lázongást szül.
EGYIK Fellázadt ellened a köznép?
KIRÁLY Azt hiszed, bolond vagyok? Mindenki szeretett, bízott bennem, s tisztelnek engem a mai napig.

EGYIK Csalással szereztél hatalmat?
KIRÁLY Bolondság. Hatalommal töltöttem meg a jóslatokat.
MÁSÍK Dicsőségről álmodtál?
KIRÁLY Hát persze, persze. És mit gondolsz, ki hitt volna nekem? Sem az istenek, sem az emberek nem ilyen együgyűek. Fele-fele. EGYIK Es mi osztható?
KIRÁLY Hát az, amit a vak jók számomra megjövendölt.
MÁSÍK Még egy vak van hát történeteideben?
KIRÁLY Szokás minálunk görögöknél.
EGYIK És aztán mi lett veled?
KIRÁLY Beteljesíttem a jövendölést. Amiként kitaláltuk. Tettem dicsőt és gonoszat is, megbűnhődtem, s aztán majd dicsőülni fogok. EGYIK Színjáték.
KIRÁLY Hiába. Így működnek az istenek törvényei.
EGYIK De hát minek, ha mindez csak hazugság?
KIRÁLY Látom már mennyire ostoba vagy. Ha nincs, ami összetartja az életeket, nem hullnak-e szét külön darabokra? Nem egy-egy emberré válnak-e csak. Egy emberré, aki esetleg hatalomra vagyik.
MÁSÍK Tehát az istenek törvénye csupán a kiválasztottaké?
KIRÁLY Azoké, akik tudnak bánni vele. Egységet ad, meg biztonságot, bár a ránk kimért sorsot nem mindig kedveljük mi, személy szerint. Ez hát az áldozatom a hataloméért. Láthatod, korrekt üzlet.
MÁSÍK S vajon a jóslat elég erős?
KIRÁLY Hogyne, hiszen vak szemem ellenére idáig eljutottam. S most ki érdemelt történeteimmel legendás alakká léptem elő.
EGYIK Önző vagy, mint a jósok.
KIRÁLY Ugyan mi közöm nekem e bájoláshoz. Eszköz vagyok magam is, hogyha tisztán vizsgáljuk érdemeim.
MÁSÍK Bár kétségtelenül drága eszköz.
KIRÁLY Ó, igen, helyesen fogalmazol.
EGYIK S csaló, mert szemfényvesztéssel uralkodik.
KIRÁLY Szemem fényét csupán én vesztettem el. Cserébe mindenki más látja a rendet és az isteneket.
EGYIK És mi haszna van?
KIRÁLYA Haszna, hogy élnek. Vagy te ennél többet akarnál?
EGYIK Én tán nem élek? Pedig semmi közöm a hókuszpókuszodhoz.
KIRÁLY A jóslat senkit se taszít ki önmagából.
MÁSÍK Nem érthetsz.
EGYIK Ó látok.
MÁSÍK Ő pedig gondolkodik.
KIRÁLY Szóval gyűlölitek egymást.
MÁSÍK Dehogy. Kedveljük. Ezért nem tudunk elszakadni.
KIRÁLY Es úgy, mint eddig már képtelenség élni?
EGYIK Nem kártyázhatunk.
MÁSÍK Nem szólhatunk úgy, mint rég.
EGYIK Mert ó előre tudja a szabályokat.
MÁSÍK Ő pedig csalónak tart.
KIRÁLY Hát akkor küzdjete meg. Ilyen esetben mindig segít a párviadal. Törjete egymásra, amint szokás.
MÁSÍK Helyes az?
EGYIK Én nem akarom.
MÁSÍK Miért?
EGYIK Azért. mert erősebb vagy nálam.
KIRÁLY Te viszont ravaszabb vagy. A sors igazságosan osztja az előnyöket. De a gyávákra senki sem emlékezik.
EGYIK Mi eddig csak fejben játszottunk.
KIRÁLY Hogyan lehetne fejben játszani párviadalt? Fejben csak az istenekkel játszunk. A harc, a vereség, a halála világban kívül marad. Mindent összezagyváltok, hiába magyaráztam.
MÁSÍK Talán a végzet akarja így.
EGYIK Attól én még megbocsáthatok, nem?
KIRÁLY Igen? A jóslatok ellenére?
EGYIK Még azt hihetem, hogy minden úgy van, mint rég.
KIRÁLY Magadat becsaphatod, De én és ő tudjuk, hogy nincs úgy. Vagy boldog lennél, ha egyedül lakhatnál a földön?
EGYIK Kegyetlen logikád van.
KIRÁLY A logika önmagában kegyetlen, hát még sohase vetted észre? Hisz minden, ami szép, nem logikus. Logika csak a jóslatban van.
MÁSÍK És ha a jóslat esztelen, embertelen?
KIRÁLY Ki vagy te, hogy fölülbíráld azt, ami történni fog! A túlélésnek az lesz az ára, hogy megsemmisülsz. S te, aki hivatva voltál valamire, csak múló por maradsz itt a porban. Sűts le, csinálj akármít, csak végre ne állj ilyen bambán!
EGYIK Most mért sérted őt?
MÁSÍK El tudok vele még bánni egymagam is.
KIRÁLY Elfelejtet, hogy engem véd a jóslat? Gyilkos gyilkos által csak egy esetben vész el. Ha tényleg látok vagy, ismerek kéne a történetet.
EGYIK Remélem, nem öngyilkosságon gondolkozol.
MÁSÍK Aggódsz értem, mi?
KIRÁLY Hát nem vagyok-e két testben ugyanazok? Ki tudja, nem ugyan-

azok a nedvek keringenek-e külsőre ennyire különböző alakjaitokban? Nem vagytok-e testvérek, rokonok, esetleg nem vagytok-e azonosak? Gondolkodjatok, volt vajon olyan idő, amelyre valaha külön-külön emlékeztek? Nem nőttek-e ugyanott egy időben?

EGYIK Mindig velem volt.

MÁSİK Velem együtt.

KIRÁLY Hát akkor itt kényes eset forog fenn. Az egyikőtök bizonyos hamisítvány.

EGYIK Úgy érted, hogy egyikünk nem létezik?

KIRÁLY Úgy hát. Egyiktek csupán a másik képzelete vagy látomása. Nem az én hatáskörömbé tartozik megítélni.

MÁSİK Nem volnék valóságos, azt bizonygatod?

KIRÁLY Félreértettél, nem foglaltam állást.

EGYIK Tán rám gyanakszol?

KIRÁLY Mint mondtam, a vitáktól elhatárolom önmagam. Felőlem akár te is lehetsz. Csupán a tények kifejtésére szorítkoztam.

EGYIK Hiszen láthatod, valós vagyok.

KIRÁLY Hogyan láthatnám, amikor megvakultam?

MÁSİK Saját torzképem törne az életemre? Az, akit megformáltam, mert reméltem, általa magamon segíthetek?

KIRÁLY Bizony, az ember ilyenben gyakran téved.

EGYIK Talán szőröstől-bőröstől az óvé vagyok, s vadállattá torzított énem viszorong rám? Király, ne engedd!

KIRÁLY Övni és ölni már réges-régen nem feladat. Én a végső békét keresem, s nem a te igazságod. Véd meg magad!

MÁSİK Tudtam, igen. Egyszer kavargó álmimba halok bele, egyszer nem lesz vége az éjszakának. Hiszen már oly régen álmodok, ébren is álmodtalak.

EGYIK Király segíts!

KIRÁLY Dulakodjatok csak. Hiszen a jóslat végül is beteljesül. A végzet a világ mozgatója. Így bár sok vér és szenny tapad nevemhez, dicsőn pihe nek, miként a jóslatban áll. Legalább valami harapnivalót hagytak volna addig.

REMETEASSZONY Van itt valaki? Félek nagyon.

KIRÁLY Ó, jöjj kedves leányom, Antigone!

REMETEASSZONY Kicsoda?

KIRÁLY Nézd hát, újra bevezetett egy passzus. Látsz-e itt két halottat?

REMETEASSZONY Látok, nemrég szenvedhettek ki, úgy gondolom.

KIRÁLY Egyik testvéred. Eteoklés, bátyád Polyneikés kezétől hullott el, s megfordítva. Látod? A jóslat beteljesült.

REMETEASSZONY Történeteidet tartsd meg nagyobb boldognak. Hisz magad is láthatod, két csavargó.

KIRÁLY Vak vagyok...

REMETEASSZONY Soha nem voltak testvéreim.

KIRÁLY De hát ennyire nem válhattam vakká! Szemem világa elveszett ugyan, de miként a vak jó, a világrendbe látok. Átversz, leány. Ki vagy, és miért hazudsz?

REMETEASSZONY Hazudni nem szoktam vén kujonnak. Kedvem sincs hozzá, időm már végére jár.

KIRÁLY Meghalni készülsz?

REMETEASSZONY Mondd, te csakugyan nem látod állapotom?

KIRÁLY Mit látnék hát, mit elbeszélni nem tudsz?

REMETEASSZONY Véres látványt mutogatsz, miközben gyermekem születését várom. E csendes, eldugott hely, gondoltam, megfelelő. S mocsokos személyed idetolalodik.

KIRÁLY Hallgass! Oidipusz vagyok, görög király.

REMETEASSZONY Tőlem akármilyen más lehetnél. Fájdalommal enyhíteni nem tudsz, hát ne prédikálj. Elegendő van az okosságokból. KIRÁLY Nem hiszel hát a mítoszokban?

REMETEASSZONY Ó, én mindenben hittem, mi túlvilági, s a dolog mégis megesett, hogyan, ne tudd.

KIRÁLY Gyereket kihordan szép, sorsa csak azután fordul rosszra.

REMETEASSZONY Én remetelakomban éltem magányosan. Földalatti vájolt üregben, büntudatban szorongva büntelenül. Kenyéren, vízen éltem.

KIRÁLY S más egyében, miként mostani helyzetedből az következik.

REMETEASSZONY A világ mocskos elöl hová bújhattam volna, ha nem magamba? Míg végül magamban találtam a mocskot, itt belül dagadt.

KIRÁLY Szégyen. De ez nem mentesít, hogy leródd előttem tiszteletet.

REMETEASSZONY Amiért vak szemekkel születésem kifigyelni készülsz?

KIRÁLY Amiért áldást hozok a városodra.

REMETEASSZONY Párizsra? Ha nem szenvednék, nevetnem kéne.

KIRÁLY Hát már megint nem Kolónosban vagyok?

REMETEASSZONY Nem ismered tán még a családás törvényeit?

KIRÁLY Hazudsz! E hely már engem befogadni készül. És végzet sodort a város felé. Látod, ezek ketten is olyképpen cselekedtek, miként az kimondva volt. En meggyilkoltam apámat, és bár szörnyűség, anyámmal nászi ágyban háltam, de megvakítottam magamat, ahogy illik, bolyongtam, s a sorsom dicső megnyugvás, mert más nem lehet.

REMETEASSZONY Hiába kérdezod, ez nem Kolónos!

KIRÁLY Háta világ kardélre hányta a törvényeket? S a rendtől megfosztva szabad prédává tehet királyokat?

REMETEASSZONY Tudom is én. Párizsban minden megtörténik. KIRÁLY Maradtál volna az odúban inkább, minthogy ily szennyes szavakkal támadj nekem.

REMETEASSZONY Az igazság és a vajúdás elől az otthonainkba el nem bújhatunk. Ahol laktunk, csak a hazugság menedéke. A valóság se neked, se nekem nem fér el ott.

KIRÁLY Fájdalmaimmal tán vetélkedni akarsz?

REMETEASSZONY Fájdalom fokozódik, menj már!

KIRÁLY Ugyan mit látnék, mikor sötétség van most mindenütt, kívül, belül.

Ha nem tetszik, hát menj máshova szülni!

REMETEASSZONY És ha elkapnak? E hely nekem jár, mert én lakom itt.

KIRÁLY Kezet emelnél vénségemre? Elúzná, hogy afattyadat világra hozd?

REMETEASSZONY Joga van élni, épp, mint neked. Csak annyit mondtam, jobb, hogyha másfele mésh. Ha elhagyod azt, aki boldogtalan. Nevezd magad királynak, hogyha rigolyáidból ennyi maradt. De hagyj egyedül a fájdalommal, s ne ártsd bele magad a dolgaimba!

KIRÁLY Miféle hely, hol még egy remeteribanc is megkövezhet, s vakszembe mondhatja, bolond vagyok, az álmok kergetője, egy vén szenilis!

REMETEASSZONY Ostobaságod még megment talán, hisz az effélék kegyeltjei az isteneknek.

KIRÁLY Szerinted csupán az elmém miatt?

REMETEASSZONY Jár szerencsével, mást nem mondhatok.

KIRÁLY Hogyha létezik, városom befogad tán.

SVÁJDLEROLÓ Vak a sóger? Ez rettenetes! Pedig azt mondta nemrég az öreg zati, ha látja, milyen piszkos az ingem, az új sóger biztosan kitüntet majd. Csak lassan húzzam a teznát, úgy jobban lehet spriccelni. Igaza volt, már egészen hasonlítok a számuráira.

KIRÁLY Ki vagy?

SVÁJDLEROLÓ Csupán egyszerű svájdleroló. Ilyen nagy bérral személyesen még sose találkoztam. De most, hogy kondélsz, engedd, hogy vezesselek.

KIRÁLY Úgy hát mégis, a nő hazudott!

SVÁJDLEROLÓ Ott kopurog mögöttem. Bampé talán?

KIRÁLY Átkozott légy!

SVÁJDLEROLÓ Felelj, te ki vagy!

REMETEASSZONY Remeteasszony.

SVÁJDLEROLÓ A szent életű?

KIRÁLY Éppen vajúdni készül.

SVÁJDLEROLÓ Hát mi lett veled?

KIRÁLY Hazug és erkölcstelen nember.

REMETEASSZONY Mért vádolsz, király, én nem bántalak.

SVÁJDLEROLÓ Királynak hívod magad a köznép között?

KIRÁLY Szólíts csak közvetlenebbül, Oidipusznak.

SVÁJDLEROLÓ Tényleg? Köszönöm. Ráti kompez.

KIRÁLY Miért e halandzsa, az asszony figyel?

SVÁJDLEROLÓ El van az most foglalva önmagával. Beszélhetünk.

KIRÁLY Nagyon helyes.

SVÁJDLEROLÓ Mondd csak.

KIRÁLY Nos hát, halálom városodra hagyom, miként az kimondva áll. Juttassatok belőle mindenkinek.

SVÁJDLEROLÓ A halál szükségletek szerint elosztatik, ez eddig is így volt.

KIRÁLY Azontúl elrendelem, hogy mi a bomlás után marad, áldás kíséretében a teljes népnek adják.

SVÁJDLEROLÓ Hisz eddig is így volt, ezt jól tudhatod.

KIRÁLY A csontokat pedig, hogy a termések gazdag legyen, ássátok el, s hogyha esetleg nem használna, hiszen előfordulhat, boruljatok térdre, és gondoljatok rám szeretettel. Én majd ott fűn akkor az egészet elrendezem. SVÁJDLEROLÓ Hogy mernék másképp tenni, miként az parbéban áll? KIRÁLY Akkor oké. Menj és hirdesd ki, jelen vagyok, s gyűjtsetek élelmiszert az emberektől.

SVÁJDLEROLÓ Reltek egy kérést, ha lehet.

KIRÁLY Lehet.

SVÁJDLEROLÓ Húszéves múltam, ha a szokásra emlékeznél...

KIRÁLY Furcsa szokásod nem tudom, miféle.

SVÁJDLEROLÓ A kitüntetés, miként a többi svájdlerolót, megillet, bár én szerény vagyok.

KIRÁLY Ki lorgot porgóm?

SVÁJDLEROLÓ Szavaimat hiába forgatod ki.

KIRÁLY Nem adok semmilyen kitüntetést.

SVÁJDLEROLÓ Miért? Hisz elvégzem a munkát!

KIRÁLY Elvégzed, mert hisz szükségszerű. Ezért csupán az istenek jutalmaznak. És engem.

SVÁJDLEROLÓ Nézd meg az ingemet, csupa mocsok!

KIRÁLY Mocsokos ingemmel nem dicsekednék másnak.

SVÁJDLEROLÓ Nézd meg, jó asszony és mondd meg neki!

KIRÁLY Hagyd már, hiszen magánál alig van. Ide hallom a nyögéseit.

SVÁJDLEROLÓ Mondd hát, hisz látod a vérfoltokat!

REMETEASSZONY Látom király, csak hagyjatok magamra.

KIRÁLY Asszony szavával takaródní...
SVÁJDLEROLÓ Többet ér az, mint mit te valaha mondani tudsz.
KIRÁLY Elég! Korod tán felhatalmaz?
SVÁJDLEROLÓ Úgy, hát mégis koromra hivatkozol!
KIRÁLY Elég ahhoz, hogy elfenekeljelek.
SVÁJDLEROLÓ És véres kezemre körmöst adjál, ugye?
REMETEASSZONY Nekem meg kell szülnöm a jövőt! Vegyétek tudomásul!
KIRÁLY E hely nem való további csevegésre.
SVÁJDLEROLÓ Csevegni csak...
KIRÁLY Hol hagyta véres nyelved?
SVÁJDLEROLÓ Közös nyelvünket, azt mondhatnád inkább.
KIRÁLY Ó, mert elsajátítottam a trükkjeidet? Véres ingedhez semmi közöm.
Két párhuzamos jelenet következik, az egyikben a Remeteasszony szül, a másikban a vak királya gyárba „látogat”, és ott a Svájdleroló kivégzi

REMETEASSZONY

Éji órán, a titkok búvkörében,
Magam vagyok, az ércnyeregbe hágva, A
magányban rezgő láng vetül elébem
Biztatón, hogy nem hiszek hiába.

SVÁJDLEROLÓ Vak szemekkel eljöttél nézelődni?

KIRÁLY Oly gyerek vagy még, hogy értelmes szóval nem felelek.

REMETEASSZONY

Kezemben ág az ágak ágbogából,
A szegélyt s lábamat hullám nedvedzi, A
vessző rezzen félelemtől, hangtól, Isteni
fényesség. Az isten közelit.

SVÁJDLEROLÓ Hát akkor hallgasd a gyárat,

élvezd a hangokat, a hörgéseket! KIRÁLY

Vezess most már a város főterére!

REMETEASSZONY

Az öregén túltesz az ifjú oroszán,
Páros küzdelemben, furcsa viadalban.
Arany kalitkában a szemét kioltván,
Két csapás eggyé lőn, a kegyetlen halálban.

KIRÁLY Mit ünnepelnek itt ily sikongva? SVÁJDLEROLÓ

Téged csakis. Hisz mindig erre vártak.

Oidipusz hörgése, majd felsír a csecsemő

REMETEASSZONY Mit vétettem én neked világ, hogy ily csúf gyermeket
adtál viszont? Mintha a görcs rángatná kicsi testét, a hangja, mint mikor ké-
seket köszörülnek, oly rémes, iszonyú és kacagató. Mintha az élet minden
szörnyűség legjavát egybegyűrná, s fájdalom jutalmául egy gnómot adott.
Egy szörnyűjöttel kell hát mindig élnem? Mintha a bánat szakadt volna ki
belőlem véres, sikongó húscsapatban. Mintha az életben volnának tragédiák.
Nevetséges.

SVÁJDLEROLÓ Hát veled mi van?

REMETEASSZONY Visszajöttél? Nézd!

SVÁJDLEROLÓ Miféle pampó? No, lám, csakugyan életre kel.

REMETEASSZONY Felsír.

SVÁJDLEROLÓ Bőg ez leginkább. Rémes, bizony.

REMETEASSZONY Úgy találod?

SVÁJDLEROLÓ Úgy. Ember nem látott ilyen visszataszító eltorzulást. Hisz
egyik lába rövidebb, s nézd csak, bal oldala így ferdén lelóg. Füle meg épp,
mint az elefántnak.

REMETEASSZONY Könnyű csecsemőn gúnyolódni.

SVÁJDLEROLÓ Hisz látod magad. Térnélek lábe, ha egyébként nem tud-
nám.

REMETEASSZONY De hát sírása oly keserves.

SVÁJDLEROLÓ Én is tapil, ha ennyire rút volnék.

REMETEASSZONY Nevezz csak.

SVÁJDLEROLÓ Na, jól van, jenkü, a más hibája.

REMETEASSZONY Talán torz vágyaim tették ilyené, miközben odúmban
kuporogtam, s e szörnyű látomásban, amely ezúttal bömbölő valóság, csu-
pán az elcsúfult képzelet jelenik meg. S a gyalázatot nem tudom többé le-
rázni önmagamról.

SVÁJDLEROLÓ Ugyan már! Hisz szent módjára éltél, leszámítva persze,

hogy így alakult, most bertelente állok, s én ezt megértem.

REMETEASSZONY Soha semmit se értesz!

SVÁJDLEROLÓ Miért nem?

REMETEASSZONY Gyűlölnöm kéne téged, s ahelyett föltárom elötted,
mennyre szánandó, s boldogtalan vagyok. Szóba állok veled, s így még in-
kább elűzőm magam az emberektől.

SVÁJDLEROLÓ Hát miért nem gyűlölsz?

REMETEASSZONY Nem maradt elég erőm, hisz szörnyűjöttel fekszem

közös vérben, s ilyen véres még te magad se vagy. SVÁJDLEROLÓ

Danten, próbálj ne rá gondolni!

REMETEASSZONY Igazán? És addig hová tegyem? Hisz fogatlan szájával
vicsorog rám.

SVÁJDLEROLÓ Képzeldősz. Szerintem egyáltalán nincsenek ellenséges
szándékai.

REMETEASSZONY Félek kancsal szemétől. Nem nézhet ennyire ártatlanul!

SVÁJDLEROLÓ Ne nézz rá! Majd én szép csöndben elintézem.

REMETEASSZONY Csak nem akarod...

SVÁJDLEROLÓ Hát nem ember vagyok-e én is? S csupán a simring nélkü-
liek képzelik azt, a svájdleroló kantép. Te is úgy hiszed, lélektelen?

REMETEASSZONY Hagyj már egyedül bánatommal!

SVÁJDLEROLÓ Szó sincs róla. Ne félj! Lorban visszaállítom becsületed, tit-
kunk lesz, senkinek nem beszélünk.

REMETEASSZONY Miféle titok?

SVÁJDLEROLÓ Csavard jól rongyaidba! A kicsi pampót én eltüntetem. Bár

tiltja a tembé, hogy listára fel nem vettedek svájdleroljak.

REMETEASSZONY Miért vállalnál ekkora kockázatot?

SVÁJDLEROLÓ Hiszen oly kicsi, észre se lehet venni.

REMETEASSZONY De mégis tudomást szerezhetnek róla.

SVÁJDLEROLÓ Ronyejci! Előbb e két halottal véghez viszem a kiszapu-
lást. Más se kéne, minthogy tetemük miatt kitörjön a városban a pestis.

REMETEASSZONY Menj csak!

SVÁJDLEROLÓ Te addig el ne mozdulj innen. Ha idegen jön, vagy egy nyál-
toló téved erre, tagadj mindent, míg visszajövök.

REMETEASSZONY Szörnyű halott arcukat látni újra.

SVÁJDLEROLÓ Nem sokáig tart, csak bízd rám magad!

REMETEASSZONY Ugyanazt teszed előlkel, halottakkal?

SVÁJDLEROLÓ Aludj kis pampó, szép csöndben várj!

REMETEASSZONY Dögszaguk már az orromig ér.

SVÁJDLEROLÓ Jó, jó, viszem. Csak kerte tudni lempék!

REMETEASSZONY S ha volt is bűnöm, senki nem lehet ily kegyetlen. - El-
ment.

A csecsemő sír, megszólalnak a harangok

Hallgass már! Hiszen életedet és halálotad se én akartam. Fázol? Bete-
kerhetnélek a rongyaimba. Így mondta ő is. Es neki adlak... de odúm ma-
gányába vissza már nem térhetek... a város pedig... mégha legalább te
értenél... hogy nem gonoszságból, csupán azért, mert szükségszerű...
nem az volt sorsod, hogy megszülessél. Hallgatsz? Csak nem haltál meg a
kezem között?

A csecsemő újra sír

Jól van... kiált csak... kiált a gyilkosokra, míg el nem jön érted a Svájd-
leroló, és helyetted nem kell magammal szembenéznem. Vajon mit érzek
akkor? Talán te is csak emlék leszel. Egyszer a szép és gonosz képek he-
lyén arcodat látom viszont, s mikor halálba sírod magad, hallom a hangod a
gyárkapun át. Mondd csak, képes leszek-e elviselni? Te sírsz? Engem
síratsz, amiért nem szeretlek, mert szeretet nincs bennem? Es városom
sincs. Se céloom. Te vagy egyedül, amit az élet adott, s kénytelen vagyok
visszaadni, mert a semmiből túl sokkal fizetnék meg érted. Jobb volna
nem gondolni erre.

Újabb harangzúgás

Lám, a harangok elnyomják sírásodat. Így most legalább biztonságban
vagyunk. Senki emberfiának nem tűnik fel a létezésünk. Már csak ő jöhet
vissza ismét, és majd megragad, mint az itt fekvő halottakat, eltüntet
mindörökre, magával visz, s én élek tovább. Mondd csak, te emlékezni
fogsz majd? Hát persze, lehetetlen is. Rútságodat a valóságból akara-
tunknak ki kell törölnie. De miért gyűlölnénk egymást mi életünkért? Hisz
már végképpen elszakadtunk, látod. Sorsod nem enyém. Mi fölött rendel-
kezem? S a Svájdleroló miért akarhat önmagának egy kicsi pampót, ami-
hez semmi köze? Tán szánsz engem, hogy nem sajnállak téged? Mi
mást tehetnék, mint hogy sorsodra hagyjak, saját szerencséd tán több lehet
enyémnél, s megvédenek a Notre-Dame kőfalai. Ne sírj hát, búcsú-
tunkon el ne árulj!

SVÁJDLEROLÓ Remeteasszony! Hova tűntél? Jövök már. Késtem, a lom-
harej megállított. De te ne aggódj! Hol vagy? Hol van a kis pampó? Hova
tetted?

REMETEASSZONY A vak öreg visszatért, és odaadtam neki.

SVÁJDLEROLÓ Hazudsz! Te gúnyt űzöl belőlem.

REMETEASSZONY Elvitte arra a más vidékre. Ott talán befogadják.

SVÁJDLEROLÓ Milyen vak öreg jönne vissza?

REMETEASSZONY Akit a város főteréig elkísértél, már nem emlékszel

Hogy megtalálja a helyes utat.

SVÁJDLEROLÓ Utat? Matéjha innen?

REMETEASSZONY Kolónos felé, ahová igyekezett.

SVÁJDLEROLÓ Kolónos nem létezik. De hol a pampó?

REMETEASSZONY Most nála.

SVÁJDLEROLÓ Szemembe mondjad hát, te néember!

REMETEASSZONY Eressz el! Félek.

SVÁJDLEROLÓ Azt hiszed, bolondot csinálhatsz énbőlöm? Mert én csak

pérez, és senki forda. Tenéked tudnod kellett, hogy én kiell!

REMETEASSZONY Hagyjál békén! Ne játszd nekem itt tragédiát! Odúmba visszatérek, s valóban bolond vagy, hogyha azt hiszed, másképp lehet.
SVÁJDLEROLÓ S a gyerekek, kit halottnak nem adhattál oda?
REMETEASSZONY Halottnak? Milyen gyermek?
SVÁJDLEROLÓ Itt sírt legléve, akit rongyodba betekertél.
REMETEASSZONY Mivel vádolsz te engem?
SVÁJDLEROLÓ Letagadod?
REMETEASSZONY Remeteként tengődöm kenyéren és vízen. Gyermekeket sose láttam. Csak téged, Svájdleroló. Szent életem, mondd, nem tart vissza?
SVÁJDLEROLÓ Ugyan mitől?
REMETEASSZONY Hogy sérteggessél, s úgy beszélj, mint hogyha közöm volna hozzád.
SVÁJDLEROLÓ Hová mész?
REMETEASSZONY Vedd le rólam a véres kezéd!
SVÁJDLEROLÓ Mint te arcodról levettéd bánatodat? S elegend van belőlem, aki egyedül segítettem rajtad?
REMETEASSZONY Rajtam? Te? Tűnj el innen!
SVÁJDLEROLÓ Rapéta pániq, te nem értesz már. Hogy korta mélyen tem-bég mindkettőnknek.
REMETEASSZONY Menj már! Én megbocsátok.
SVÁJDLEROLÓ Nekem?
REMETEASSZONY Köszönd meg és menj, mert az egész városban nem találssz mást, kit még nem rontott meg az élet, s veled szóba mer állni.
SVÁJDLEROLÓ Vétkem van?
REMETEASSZONY Még kérdezed is? Hát hogy bámulod testemet rongyom alatt. Nézésed, ha ölhetne becsületet...
SVÁJDLEROLÓ Te ringyó!
REMETEASSZONY Lefeleperhetnél itt az árokparton, s kiáltásomat senki meg nem hallja. Miért ne félnék, s miért ne átkoznának? Hiszen csupán egyetlen ilyen éjszaka alatt, amit egy svájdleróval kellene eltöltenem, ezer éveket öregednék.
SVÁJDLEROLÓ De hisz szépséged lampe, elharcvadtál!
REMETEASSZONY Arcomat csupán kegyetlenséged öregíti!
SVÁJDLEROLÓ Ahogy a testet a bűn.
REMETEASSZONY S te ezért vénebb és bűnösebb vagy!
SVÁJDLEROLÓ Mi lesz hát, előadod?
REMETEASSZONY Erőszakodnak persze nem lehet ellenállni.
SVÁJDLEROLÓ A pampórol beszélj, kit elrejtettél!
REMETEASSZONY Bujázkodáshoz kicsi még a pampó.
SVÁJDLEROLÓ Gyűlöletben egészen nanpenig jutsz?
REMETEASSZONY Csak szépen kértek, itt eressz el, így fáj.
SVÁJDLEROLÓ Fog az még fájni!
REMETEASSZONY Azt nem akarom.
SVÁJDLEROLÓ Azt hiszed, ha énnekem nem, tán hiányzol a világból?
REMETEASSZONY Hová viszel?
SVÁJDLEROLÓ Gyere csak, majd megtudod.
REMETEASSZONY Engedj, csupán a vonzalom jeléül sértegettelek, s vágyaidnak nem mondtam ellent eddig se már.
SVÁJDLEROLÓ Miféle vágy ez?
REMETEASSZONY Véres a tekinteted is.
SVÁJDLEROLÓ Hazudsz!
REMETEASSZONY Hazudsz. Nevetséges vagy.
SVÁJDLEROLÓ Könnyen nevensz.
REMETEASSZONY Nos hát takarodj. Ha szűzi szemérmem, úgy érzed, nem elég csalogató. El fogom felejteni, hogy te is voltál.
SVÁJDLEROLÓ Akkor felejtss!
REMETEASSZONY Ne szoríts vasmarokkal! Hallod, tegyél le! Hová megyünk?
SVÁJDLEROLÓ Kolónosba, ha azt akarod hinni.
REMETEASSZONY Eressz, odúmba visszatérek. Gondolj arra, milyen kedves színfolt vagyok a városodban! Csak még kis időt...
SVÁJDLEROLÓ Mondd hát, most miért sikoltozol?
REMETEASSZONY Eressz el, ígérem, többé nem látsz!
SVÁJDLEROLÓ Nevetséges? No, beszélj, beszélj!
A Remeteasszony sikoltozik és hörgő, a svájdlerológép beindul
Hát ezt akartad? Mocskos disznók vagytok ti mindannyian! Dögöljete meg! (Sír)
Hírnök pihegve jő, az Egyik Férhival azonos színész játssza
HÍRNÖK Hé! Bújjon már elő valaki!
SVÁJDLEROLÓ Mi az?
HÍRNÖK Mi az? Hírnökként jöttem Kolónosból, s az egész nyamvadt városban nem talállok senkit.
SVÁJDLEROLÓ Na, mi van veled? HÍRNÖK Megismersz?
SVÁJDLEROLÓ Hírnökként jöttél Kolónosból.

HÍRNÖK Úgy van. Útközben elakadhatott egy vaksi király. Elő kell keríteni, mert úgy hozta a szükség.
SVÁJDLEROLÓ Neked?
HÍRNÖK Francokat. Megkértek, szóljak, hogy igyekezzen, mert a városunk nagy szarban van. Ezért ugyan kár volt loholni!
SVÁJDLEROLÓ Nem járt itt vaksi király.
HÍRNÖK Hülyének nézel? Hát én is tudom. Fantáziálnak. Én meg híreket hozok, viszek.
SVÁJDLEROLÓ Már rohansz is vissza?
HÍRNÖK Mindent tudni akarnak.
SVÁJDLEROLÓ Szerintem játsszunk inkább snapszlit.
HÍRNÖK Nem rossz ötlet, de mit mondok majd otthon?
SVÁJDLEROLÓ Kimagyarázod.
HÍRNÖK Na, jól van, keverj.
SVÁJDLEROLÓ Rakom az ágyút.
HÍRNÖK De ne csalj!
SVÁJDLEROLÓ Csalok?
HÍRNÖK A jó lapokat ne mind magadnak gondold!
SVÁJDLEROLÓ Hú a fenébe! Most elviheted.
HÍRNÖK Izzadsz, mi?
SVÁJDLEROLÓ Azt hiszed, te győzől?
HÍRNÖK Nézd, egy király!
SVÁJDLEROLÓ Hát ezt vihetnéd Kolónosba!
HÍRNÖK Jól van, viszem. Nesze!
SVÁJDLEROLÓ Ezt jól leütöm!
HÍRNÖK Hiába, nincs szerencsém.
SVÁJDLEROLÓ Látod, milyen jó parti?
HÍRNÖK Mennyid van?
SVÁJDLEROLÓ Nem mondom meg.
HÍRNÖK Hazudsz!
SVÁJDLEROLÓ Mégis jobb lapot húztam nálad!
HÍRNÖK Nesze, egy jó lap!
SVÁJDLEROLÓ Most mit vigyorogsz?
Hírnök pihegve jő, a Másik Férhival azonos színész játssza
MÁSÍK HÍRNÖK Most meg a hangjuk egyre csak távolodik.
SVÁJDLEROLÓ Hé, erre, erre!
EGYÍK HÍRNÖK Na, beszélj, ki vagy!
MÁSÍK HÍRNÖK Hírnökként jöttem Kolónosból.
EGYÍK HÍRNÖK Minek?
SVÁJDLEROLÓ Te is?
MÁSÍK HÍRNÖK Azt mondták, keressek meg egy vaksi királyt, érdeklődjek, tudjam meg, mi lett vele.
EGYÍK HÍRNÖK Én már elintézttem, csak bízd rám!
MÁSÍK HÍRNÖK Talán elfelejtették, hogy neked adták a feladatot?
SVÁJDLEROLÓ Ugyan!
EGYÍK HÍRNÖK Talán.
SVÁJDLEROLÓ Szerintem ott már ismernek benneteket.
MÁSÍK HÍRNÖK Ki fognak rúgni az állásunkból?
EGYÍK HÍRNÖK Most már mindegy. Legalább érezzük jól magunkat.
MÁSÍK HÍRNÖK Snapszlitok?
SVÁJDLEROLÓ Aha. Nálatok minden hírnök ért a kártyához?
MÁSÍK HÍRNÖK Hát hogy a fenébe ne!
SVÁJDLEROLÓ Bevegyük? MÁSÍK HÍRNÖK Unom a snapszlit.
EGYÍK HÍRNÖK Micsoda ízlése van!
MÁSÍK HÍRNÖK Szerintem játsszunk svindlit inkább.
EGYÍK HÍRNÖK Oké?
SVÁJDLEROLÓ Oké hát, megkeverem.
EGYÍK HÍRNÖK Alsó.
MÁSÍK HÍRNÖK Felső.
SVÁJDLEROLÓ Király.
EGYÍK HÍRNÖK Ász.
MÁSÍK HÍRNÖK Hét.
SVÁJDLEROLÓ Nyolc.
EGYÍK HÍRNÖK Svindli!
MÁSÍK HÍRNÖK Alsó.
SVÁJDLEROLÓ Felső.
EGYÍK HÍRNÖK Király.
MÁSÍK HÍRNÖK Ász.
SVÁJDLEROLÓ Hét.
EGYÍK HÍRNÖK Nyolc.
MÁSÍK HÍRNÖK Kílenc.
SVÁJDLEROLÓ Tíz.
EGYÍK HÍRNÖK Alsó.
MÁSÍK HÍRNÖK Felső.
SVÁJDLEROLÓ Király.
EGYÍK és MÁSÍK HÍRNÖK Svindli!